

HÉT ALGEMEEN MAÇONNIEK TIJDSCHRIFT

VMM

◇ JAARGANG 87, SEPT. - AUG. - OKT., NUMMER. 4

* BOUWEN AAN JEZELF *
VERTEL EENS WAAROM?

Coverfoto: Frank van Biemen.

**BIJZONDERE UITGEVERIJ
van vrijmetselaarsboeken**

Ook voor niet-vrijmetselaren!

U kunt ons assortiment vinden
op onze website
www.uitgeverijfama.nl

FAMA
Uitgeverij van de Vrijmetselarij

Correspondentendag
9 november 2024

Van der Valk Hotel Breukelen
10.00 uur tot 14.00 uur

Het College van Regenten van de Louisa Stichting nodigt alle correspondenten uit op zaterdag 9 november in het Van der Valk Hotel te Breukelen.

Het programma loopt van 10.00 uur (9.30 uur in-loop) tot 14.00 uur en eindigt met een lunchbuffet.

Na aanmelding ontvangt u, uiterlijk een maand van tevoren, specifieke informatie over de Correspondentendag.

Aanmelden kan via:
secretaris2@louisastichting.nl

Mocht uw Loge momenteel geen correspondent hebben, dan kunt u zich aanmelden via
info@louisastichting.nl

www.louisastichting.nl

*Is de Logebijbel toe aan
een opknabbeurt?
Voor restauratie en advies:*

06-54682826
cokdezwart@me.com
www.dezwarthandboekbinderij.nl

'De vrijmetselarij biedt zoekende mensen een zingevingsmethode in een vertrouwde omgeving die met behulp van rituelen en symbolen leidt tot zelfontplooiing, broederschap en daardoor een betere samenleving.'

VRIJMETSELARIJ -

hét algemeen maçonniek tijdschrift
Uitgave van de Orde van Vrijmetselaren
onder het Grootosten der Nederlanden
Javastraat 2B, 2585 AM Den Haag.
Tel. 070-3460046
Fax 070-3615919
orde@vrijmetselarij.nl
www.vrijmetselarij.nl

ISSN 2213-1825

Abonnementen

Adresmutaties gelieve te sturen naar:
orde@vrijmetselarij.nl

Hoofredactie

Henk Hendrikx
vm.redactie@vrijmetselarij.nl

Redactie

Frans Krap -
Cees Strobosch (redactie-secretaris) -
Rinus van Warven - Jan-Willem Verberne

Columnisten

Cees van Dam, Andréa Kroon,
Fred Kruyer, Erik van de Linde en
Cees Strobosch

Met dank aan

Jan Jippe van Herrihuijzen (Kunstzinnig)

Beeldredacteur en fotografie

Frank van Biemen

Druk

Wilco Amersfoort

Gemaakt in Pubble

Kopij naar

Henk Hendrikx
Zandeiland 27,
5658 AK Eindhoven
vm.redactie@vrijmetselarij.nl

Van de auteurs van geplaatste stukken wordt verwacht dat zij akkoord gaan met (gedeeltelijke) doorplaatsing op de website van de Orde van Vrijmetselaren.

Copyright

Orde van Vrijmetselaren onder het
Grootosten der Nederlanden

Het is niet toegestaan tekst en/of foto's in welke vorm dan ook over te nemen uit dit tijdschrift zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Speciale uitgave

Eens per jaar verschijnt een uitgave van dit ledenmagazine van de Orde van Vrijmetselaren in Nederland speciaal voor niet-vrijmetselaren. Dit is die VM-uitgave! Bedoeld om algemeen te informeren over en wat vrijmetselarij is. Niet met al te wervende teksten, maar met levendige testimonials van mensen die weten waarover ze praten als het om vrijmetselarij gaat, gewoon omdat ze zelf vrijmetselaar zijn. Artikelen, die tevens de diversiteit van de vrijmetselarij weergeven, waarbij het individuele 'Ken Uzelve' als leidraad centraal staat.

Voor deze speciale uitgave van VM geven een 24-tal actieve vrijmetselaren zich bloot, door antwoord te geven op misschien wel de meest wezenlijke vraag die in deze gesteld kan worden, namelijk die naar waarom zij vrijmetselaar zijn (geworden). En dan is er nog een interview met de Grootmeester van de Orde van Vrijmetselaren in Nederland, Leonard Jonkers, over het vrijmetselaarschap. Tevens zijn er 4 bijdragen van VM-columnisten, die ingaan op de vraag wát het bouwen aan zichzelf hen persoonlijk gebracht heeft.

Ook zijn er 2 achtergrondartikelen opgenomen die in grote lijnen weergeven hoe de vrijmetselarij in Nederland is ontstaan en hoe koninklijk de Koninklijke Kunst – zoals vrijmetselarij wel wordt genoemd – in Nederland is. En er zijn nog enkele 1-pagina-artikelen die elke apart kort en krachtig ingaan op een specifiek element van de vrijmetselarij.

Tenslotte is de laatste pagina van deze speciale uitgave gewijd aan hoe u met vrijmetselaren in contact kan komen als u zich aangesproken voelt en meer wilt weten over de vrijmetselarij. Of als u vrijmetselaar wilt worden.

Zoals altijd, wens ik iedereen veel leesplezier en inspiratie toe!

Met vriendelijk groet,

Henk Hendrikx,
hoofredacteur VM.

Vrijmetselarij, voor een hedendaagse zingeving

Het verlangen zichzelf beter te kennen, is zo oud als de mens zelf. Niet alleen wat betreft het waarom van zijn bestaan, maar ook zeer zeker wat betreft de zin van het leven. Er bestaan daardoor talloze opvattingen en visies over het leven. Dat heeft geleid tot verschillende wegen om zingeving te ontdekken en te beleven. De vrijmetselarij is er daar een van, al meer dan 300 jaar.

Tekst: Paul Marselje & Henk Hendriks – Foto: PixaBay.

Het basisprincipe van vrijmetselarij als weg naar zingeving is eenvoudig en geldt als opdracht voor iedereen die deze weg wil bewandelen: 'Ken Uzelve'. Door jezelf te kennen kun je meer uit het leven halen. Je wordt autonoom en vrijdenkend. Dat helpt je om een zinvollere rol te spelen in het creëren van een betere wereld en om de uitdagingen van die wereld beter aan te kunnen gaan.

Om vrijmetselaar te worden of te zijn, is het niet nodig om in een god te geloven. Wat wel wordt verwacht is dat je een hoog moreel en ethisch beginsel in je leven hebt. Hoe immers kun je beter mens worden dan je eerder was zonder zo'n beginsel? Iedereen mag zelf bepalen wat dit hoge beginsel is. Het kan gaan om de verbindende kracht van de natuur, het hogere in jezelf, een geweten of een god. Wat het ook is, het is jouw keuze.

In de vrijmetselarij staat zelfkennis centraal. Je persoonlijke levensverhaal speelt een belangrijke rol. Door hierover na te denken, te schrijven en te praten, krijg je een duidelijker beeld van wie je bent, wat je heeft gevormd en welke stappen je nog gaat zetten. Om jezelf te – leren – kennen, biedt de vrijmetselarij 3 unieke eigenschappen: rituelen, symbolen, broederschap en wekelijkse bijeenkomsten.

Rituelen en symbolen

De vrijmetselarij is een inwijdingsgenootschap. Het kent daarvoor door traditie gevormde rituelen, waarin het herkennen, kennen en gebruiken van symbolen centraal staat. Je leert jezelf zien als een ruwe steen die bewerkt moet worden tot een kubieke steen, een bouwsteen die past in het grotere geheel

van de wereld om je heen.

Iedere vrijmetselaar is vrij in het gebruik en de interpretatie van de symbolen. De vrijmetselarij is geen vaste leer met dogma's; elke beoefenaar blijft vrij in zijn denken en doen. Vrijmetselaren voeren die rituelen niet iedere week op, maar eens in de ongeveer 6 weken.

Broederschap

Vrijmetselarij is een broederschap. Mensen die voor de vrijmetselarij als zingevingsweg kiezen, noemen elkaar broeders. Je vindt er mensen van verschillende opvattingen, leeftijden, overtuigingen, culturele achtergronden en opleidingsniveaus. Dat soort zaken doen er niet toe in de vrijmetselarij. Tijdens je persoonlijke zoektocht naar zelfkennis bieden deze uiteenlopende perspectieven essentiële spiegels voor reflectie en leren. Wat vrijmetselaren bindt, is de ambitie om zichzelf te verbeteren. Onderling respect, ook voor andere ideeën, visies en opvattingen, is een kernwaarde in deze broederschap.

Wekelijkse bijeenkomsten

De meeste vrijmetselaarsloges komen wekelijks bij elkaar. Het is geen verplichting, maar de leden slaan deze bijeenkomsten niet graag over. Ze voeren gesprekken over een breed scala aan onderwerpen, ingeleid door een spreker. Het kan variëren van wetenschap en filosofie tot maatschappelijke kwesties of zelfs persoonlijke ervaringen. Dit wordt 'compareren' genoemd. Het persoonlijke element speelt altijd een belangrijke rol. Vrijmetselaren leggen inzichten, meningen en ervaringen naast elkaar, stellen ze niet tegenover elkaar. Dat is van

Beeldmerk vrijmetselarij.

onschatbare waarde in een tijd waarin polarisatie, uitgesproken meningen en populisme hoogtij vieren.

Compareren is niet hetzelfde als discussiëren. Het is essentieel om respect te hebben voor elkaars gevoelens en opvattingen. Verschillen kunnen altijd worden overbrugd door naar elkaar te luisteren, van elkaar te leren en als broeders met elkaar om te gaan. De gouden regel is het zoeken naar verbinding en het vermijden van wat elkaar scheidt.

Orde van vrijmetselaren

In Nederland zijn meer dan 150 vrijmetselaarsloges, vaak met een eigen logebouw. De loges zijn verbonden aan de landelijke 'Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden'. ❖

Meer weten? Zie: vrijmetselarij.nl

‘Vrijmetselarij is een persoonlijke keuze!’

Waarom wordt iemand vrijmetselaar? VM vraagt het aan Leonard Jonkers, Grootmeester van de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootosten der Nederlanden, kortweg de Orde genoemd. Als er iemand weet wat de redenen zijn, dan is hij het wel!

Tekst: Henk Hendriks – Foto: Frank van Biemen.

“Een duidelijk vraag... Maar ook een waarop geen eenduidig antwoord gegeven kan worden, tenminste volgens mij niet. Alleen al omdat er tal van redenen zijn waarom iemand zou willen toetreden tot de vrijmetselarij.”

“Een vraag die mij bezighoudt is: wat doen we hier op aarde, wat is onze rol? Enkele belangrijke motivaties in dat licht – dus ik benoem niet eens alle! – kunnen zijn:

1. Spirituele ontwikkeling

Veel vrijmetselaren zoeken naar een diepere spirituele betekenis van en in het leven en vinden dat de rituele handelingen en de symboliek binnen de vrijmetselarij hen kan helpen bij deze wezenlijke zoektocht.

2. Persoonlijke groei

Binnen de vrijmetselarij zijn er diverse verschillende rituelen, zoals bijvoorbeeld die van de initiatie. Deze rituelen staan symbolisch voor de persoonlijke transformatie en groei van het individu.

‘Vrijmetselaar ‘worden’ en ‘zijn’ is geen vrijblijvendheid’

3. Ethische vorming

De vrijmetselarij benadrukt het ontwikkelen van deugden als integriteit, naastenliefde en rechtvaardigheid. Voor sommigen is dit een belangrijke motivatie om vrijmetselaar te worden.

4. Broederschap en gemeenschap

De vrijmetselarij is een hechte gemeenschap van leden die elkaar ondersteuning bieden en samenwerken aan gemeenschappelijke doelen. Ze gaan uit van wat hen verbindt, niet van wat hen verdeelt. Veel mensen waarderen deze kameraadschap en verbondenheid.

‘De rituele handelingen en de symboliek van de vrijmetselarij kunnen helpen op ieders zoektocht naar de diepere betekenis van en in het leven!’

5. Filantropie en maatschappelijk engagement

Veel vrijmetselaarsloges engageren zich in allerlei filantropische en maatschappelijke activiteiten, wat voor sommigen een drijfveer kan zijn. Vooral in Engeland leeft dit zeer.

6. Historische interesse

De eeuwenoude traditie en mystieke afkomst van de vrijmetselarij trekt sommige mensen aan die geïnteresseerd zijn in haar geschiedenis en gebruiken.”

“Uiteindelijk is kiezen voor de vrijmetselarij een puur persoonlijke keuze die door elk individu gemaakt moet worden, zorgvuldig en afhankelijk van zijn of haar behoeften en interesses.”

“Maar één afweging is erg belangrijk; vrijmetselaar ‘worden’ en ‘zijn’ is niet

Grootmeester Leonard Jonkers.

vrijblijvend. Er wordt iets van je verwacht. Het is hard werken aan jezelf om uiteindelijk daardoor een rol van betekenis te spelen in het bereiken van een betere wereld, te beginnen bij jezelf!” ♦

‘Vrijmetselaren gaan uit van wat hen verbindt, niet van wat hen verdeelt’

In den beginne...

Weten hoe de vrijmetselarij ontstaan is en hoe die zich daarna ontwikkeld heeft in de afgelopen 3 eeuwen helpt om de vrijmetselarij van vandaag de dag te begrijpen en te kunnen plaatsen binnen de huidige samenleving. Dus, waar komt de vrijmetselarij vandaan? En hoe is die in Nederland terechtgekomen? Een achtergrondartikel.

Tekst: Henk Hendriks – Factchecking: Adrea Kroon.

Bijna 300 jaar lang is de precieze oorsprong van de vrijmetselarij nog altijd een onderwerp van veel debat en speculatie. Omgeven door de nodige mystiek en wilde speculaties, wijzen sommigen op verbanden met oud-Egyptische culten, anderen op de ‘Knights Templar – de Tempeliers’. Deskundige historici zijn het niet eens met de geleerden en visa versa.

‘Lodges’

De theorie dat de vrijmetselarij zou zijn ontstaan uit middeleeuwse gilden en kathedraalbouwers, is inmiddels achterhaald. Wel bestaan er al in die tijd ‘lodges’, organisaties van vaklieden in Schotland en Engeland, met verschillende rituele tradities van aan- en opnemen van leden. De ‘freestone masons’, waaraan het woord vrijmetselarij is ontleend, zijn geen eenvoudige werklieden, maar hoogopgeleide beeldhouwers. Zij zijn de enigen die het meest kostbare materiaal, de ‘freestone’, mogen bewerken. De besten onder hen ontwikkelen zich tot bouwmeesters – vergelijkbaar met de architecten van nu – en vormen een culturele elite. De Engelse koning benoemt uit hun midden een ‘Kings Master Mason’, vergelijkbaar met de huidige Grootmeester.

Na verloop van tijd droogt het bouwwerk echter op en moeten de loges zich in de jaren 1715-1740 reorganiseren om te kunnen blijven bestaan. John Theophilus Desaguliers speelt in dit proces een belangrijke rol. Het is al geruime tijd gebruikelijk om leden aan te nemen, die geen handwerk leveren, de zogeheten ‘gentleman masons’. Zij krijgen aanvankelijk nog instructie in symboliek en ritueel van bekwame Opzieners. Vanaf circa 1740 bestaan de loges bijna geheel uit gentlemen.

Tegenwoordig telt de vrijmetselarij in Nederland zo’n 151 actieve loges met enkele duizenden leden

Ook de inwijdingen maken een complexe ontwikkeling door. Er ontstaat een 3-graden systeem, dat in 1730 voor het eerst wordt gepubliceerd.

Eerste Grootloge

Onderzoek toont inmiddels ook aan dat de oprichting van de eerste Grootloge niet, zoals The Constitutions vermeld,

den, plaatsvindt in 1717, maar in 1721. Zo krijgt de vrijmetselarij haar huidige vorm en organisatiestructuur in die vroege 18e eeuw. En vanaf dat moment verspreidt de vrijmetselarij zich over de hele wereld en ontwikkelt ze zich tot een organisatie die zich richt op persoonlijke ontwikkeling, filantropie en het bevorderen van ethiek en broederschap. Tot zover – én in grote lijnen – de algemene ontstaansgeschiedenis. Maar hoe is nu de vrijmetselarij in Nederland ontstaan?

Vruchtbare voedingsbodem

In Nederland kent de vrijmetselarij ook een lange geschiedenis. De eerste sporen van georganiseerde vrijmetselarij in de Lage Landen dateren uit 1720 als Schotse en Engelse vrijmetselaren actief zijn in Rotterdam. Nederland is dan economisch en cultureel een vooraanstaande natie met een open blik op de wereld. Het biedt daarmee een vruchtbare voedingsbodem voor de opkomst van deze ‘geheime’ genootschappen die zich snel verspreiden over de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden.

La Sincérité

De 1e vrijmetselaarsloge op Nederlands grondgebied wordt in 1734 opgericht in

De 'freestone masons', zijn geen eenvoudige werklieden, maar hooggeleide beeldhouwers. FOTO: PixaBay.

Den Haag. Ze draagt aanvankelijk de lange naam 'Loge du Grand Maître des Provinces-Unies et du Ressort de la Généralité', maar ook de naam 'La Sincérité' komt voor. De loge heeft een Britse constitutie, die verloren is gegaan, maar die haar vermoedelijk de bevoegdheid geeft om ook andere loges te stichten.

Als in Den Haag een 2e loge is opgericht, en ook 2 nieuwe in Amsterdam, neemt deze eerste loge in 1735 de rol van Grootloge op zich. De bijeenkomsten van vrijmetselaren worden echter al gauw door de Staten van Holland en West-Friesland verboden. Het verbod wordt nooit formeel opgeheven, maar

vanaf 1744 worden bijeenkomsten van loges weer gedoogd.

Rond 1749 verandert 'La Sincérité' haar naam in 'L'Union'. In 1756 vindt een reorganisatie plaats en wordt de Grootloge heropgericht. 10 'loges fondatrices' uit verschillende steden sluiten zich bij de Grootloge aan. Loge 'L'Union' fuseert met loge 'La Royale' (opgericht in 1753) tot het huidige 'L'Union Royale'. In deze vroege periode zijn ook loges onder buitenlandse, vaak Britse, constituties actief. Ook daarin maken Nederlanders kennis met de 'Koninklijke Kunst' zoals de vrijmetselarij ook wel wordt genoemd. In de 18e eeuw is de Republiek

der Zeven Verenigde Nederlanden een belangrijke handels- en zeemacht met nauwe banden met Groot-Brittannië. Veel Engelse kooplieden en avonturiers zijn in die tijd in de Republiek actief, waardoor er natuurlijk ook belangstelling ontstaat voor de vrijmetselarij. Ze vindt in die tijd vooral weerklank onder de gegoede burgerij, intellectuelen en de bestuurlijke elite.

In de 18e en 19e eeuw neemt het aantal loges en leden in Nederland dan ook gestaag toe.

Banvloek

De groei van voornamelijk Engelstalige loges in de 18e eeuw gaat niet zonder slag of stoot. De vrijmetselarij wordt steeds meer met de nodige argwaan bekeken en zelfs als subversief, duivels beschouwd.

Met name de rooms-katholieke kerk ziet de vrijmetselarij als een bedreiging voor haar gezag en positie onder de gelovigen, want in de vrijmetselaarsloges komen zij samen met protestanten. In 1738 veroordeelt paus Clemens XII de vrijmetselarij in de bul 'In Eminentí', waarin hij alle katholieken verbiedt lid te worden van de beweging.

Die banvloek bestaat overigens nog altijd, al zijn er anno-nu duidelijk voorzichtige toenaderingen tussen de Roomse Kerk en de vrijmetselarij.

Nationale mijlpaal

De oprichting van de Groote Loge der Zeven Verenigde Nederlanden in 1756 in Den Haag is een belangrijke en 'nationale' mijlpaal in de ontwikkeling van de Nederlandse vrijmetselarij. Deze overkoepelende organisatie, ook wel de 'Moederloge' genoemd, markeert de uiteindelijke start van een zelfstandige Nederlandse vrijmetselaarstraditie.

De Groote Loge der Nederlanden groeit uit tot de leidende instantie voor alle vrijmetselaarsactiviteiten in de Republiek. In 1770 erkent de Engelse Grootloge haar als onafhankelijk en worden geen loges op elkaars grondgebied meer gesticht. De Groote Loge is nu verantwoordelijk voor het toekennen van constitutiebrieven aan nieuwe loges, het opstellen van reglementen en statuten, het bewaken van de tradities en rituelen. Onder haar leiding neemt het aantal aangesloten loges in de loop van de 18e en 19e eeuw flink toe. Tegen het einde van de 19e eeuw telt Nederland meer dan 100 actieve loges, met in totaal enkele duizenden leden.

‘Een queeschool’

De 1e vermelding van een loge leven in Nederland stamt dus uit 1734. Een jaar later worden de activiteiten van de ‘Vrywillige Metselaers’ verboden door de Staten van Holland als zijnde ‘een queeschool van facties, beroertes en debauches’. In werkelijkheid ergert de overheid zich aan het soevereine gezag van de Grootloge over de loges. Dit verbod – dat tot in 1744 officieus aangehouden wordt – is uniek in de geschiedenis van de Nederlandse vrijmetselarij en kent alleen tussen 1940 en 1945 een herhaling.

De 1e vrijmetselaarsloge op Nederlands grondgebied wordt in 1734 opgericht in Den Haag

Ondanks het verbod gaat de oprichting van nieuwe loges gestaag door. Die groei versterkt zich nog eens als prins Willem IV in 1747 vanuit Engeland komend aan het hoofd van de Republiek komt te staan. Door de goede verstandhouding tussen de Oranjes en Engeland, kan de vrijmetselarij zich in Nederland daarvoor nóg verder ontplooiën.

Eén van de grondleggers van de Nederlandse Orde der Vrije Metselaren is de in Frankrijk geboren journalist Jean Rousset de Missy. Rousset, die in Den Haag wordt ingewijd, vestigt zich vervolgens in Amsterdam en richt daar de loge ‘De la Paix’ op. Deze wordt in 1755 omgedoopt tot loge ‘La Bien Aimée’.

Rousset is een actief en geëngageerd man. In 1748 kiest hij tijdens het Doelistenoproer partij voor de Doelisten, zo genoemd omdat zij in de Kloveniersdoelen, de oefenplaats van de schutters, vergaderen. Hij ventileert daarbij sterk democratische ideeën en roept het volk op tot opstand ter afbraak van de regentenkliëk.

Saillant detail: De prominente rol die Nederlandse vrijmetselaren spelen in de democratische en liberale bewegingen van die tijd, is opvallend. Hoewel politiek buiten de loges gehouden dient te worden tekenen zich toch loges af met overwegend orangisten of patriotten als leden. De Grootte Loge kan als gevolg van de politieke situatie een aantal jaren niet bijeenkomen. Veel leden zijn

‘Freestone masons’ zijn de enigen die het meest kostbare materiaal, de ‘freestone’, mogen bewerken
FOTO: PixaBay.

betrokken bij de Bataafse Revolutie van 1795 die een einde maakt aan het bewind van stadhouder Willem V.

Vrijmetselaren zijn ook betrokken bij de eerste Nationale vergadering en het ontwerp van een Grondwet. In 1798 verandert de Grootte Loge van naam en gaat verder als het ‘Grootoosten der Nederlanden’, die een sterkere democratische en patriottische koers vaart. De misschien te nauwe verwevenheid tussen vrijmetselarij en politiek leidt er in de jaren na de Bataafse Revolutie echter ook toe dat de organisatie onder vuur komt te liggen.

Grootoosten

Het Grootoosten, zeg maar het nationale ‘parlement’ van de Nederlandse vrijmetselarij, komt in Den Haag terecht en niet in Amsterdam (1735). Den Haag wordt daarmee het centrum van de Nederlandse vrijmetselarij, waar tot op de dag van vandaag het Hoofdbestuur van de Orde der Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden is gevestigd, nu in de Javastraat.

Tegenwoordig telt de vrijmetselarij in

Nederland nog steeds tientallen actieve loges met enkele duizenden leden. En de organisatie houdt zich nog steeds bezig met filantropie, onderlinge ondersteuning en persoonlijke ontwikkeling. ♠

Ontdek het Vrijmetselarij Museum dat de museale collectie, de bibliotheek en de historische archieven van de Orde van Vrijmetselaren beheert, inclusief die van de voormalige koloniën. Tot het archief behoren ook de historische ledengegevens, die gedigitaliseerd zijn en raadpleegbaar zijn in een scherm in de vaste expositie, en natuurlijk ook op leeszaal. De ledenlijsten moeten op termijn gedigitaliseerd worden en online komen.

Waarom ben ik vrijmetselaar geworden?

De eerste opdracht aan elke vrijmetselaar is zichzelf te kennen. Dat kwam ik pas te weten toen ik tot vrijmetselaar was ingewijd. Nu ben ik dat meer dan 25 jaar en ik ben al die jaren bezig om mezelf tot object van onderzoek te maken: mezelf ontmythologiseren en mijn ware 'ik' blootleggen. Als ik dat proces loslaat op de vraag waarom ik vrijmetselaar geworden ben, moet ik erkennen dat er geen simpel antwoord opwelt. Ik kan wel vertellen hoe het komt dat ik vrijmetselaar geworden ben, maar niet wat de reden of het doel was van die actie. Ik ben in mijn leven 3 keren in contact gekomen met vrijmetselaren die in mij na een uurtje babbelen een vrijmetselaar zagen: de ex-schoonvader van de eerste ex van mijn 2e vrouw (het leven is soms heel ingewikkeld), een zzp'er voor wie mijn zzp'ende vrouw als secretaresse werkte en tenslotte de echtgenoot van de Reiki-meesteres die mij opleidde in de handopleggingskunst. Waarom ik dat ben gaan doen weet ik ook niet, ik ging gewoon met mijn vrouw mee, die Reiki op het spoor was gekomen. Ik geloofde er niet echt in, maar het deed wel wat met me. Die echtgenoot assisteerde de Reiki-meesteres en met hem raakte ik vaak in gesprek, onder andere over de vrijmetselarij.

Ruim 1 jaar later was ik vrijmetselaar en werd ik uitgedaagd mij zelf te zien als Ruwe Steen

Na de 4e sessie nodigde hij me uit om een open avond te bezoeken in de loge in Kampen. Ik had net de politiek vaarwel gezegd uit onvrede met Pechtold die de VVD en het CDA aan een meerderheidskabinet had geholpen, in mijn huwelijk was er iets mis aan het gaan (het kwam haar ook goed uit als ik een avond in de week weg was) en op mijn werk was de sfeer gespannen. Dus kwam een avondje ontsnapping uit misère me wel gelegen. Die open avond was een warm bad. Ik ontmoette open armen, open minds, een gezelschap waar buitenbeentjes, zoals ik, zich veilig kunnen voelen. Impulsief als ik ben heb ik een aanvraagformulier ingevuld en ruim 1 jaar later was ik vrijmetselaar en werd ik uitgedaagd mij zelf te zien als Ruwe Steen, een steen die aan zichzelf werkt om een steen te worden die past in een te voltooiën bouwwerk, waarvoor de Tempel van Salomo symbool staat.

Achteraf besef ik dat de vrijmetselarij veel weg had van het klein seminarie waar ik me voorbereidde op een broederlijk, priesterlijk leven, dat ik uiteindelijk niet heb omarmd. Ik wilde een 'pastor' worden die mensen hielp mens te zijn ongeacht het godsbeeld dat ze hadden. Het katholieke godsbeeld was mij te dogmatisch, te concreet, te menselijk ingevuld. Hoe graag ik ook binnen die kerk had willen blijven, die ruimte kon die broederschap mij niet geven. Zij kon mij

niet inwijden, de broederschap van de vrijmetselarij wel. In de vrijmetselarij kun je katholiek zijn (al mag dat van de RK-kerk eigenlijk niet), protestant, moslim, hindoe, boedhist en zelfs a-theïst (iemand die zonder god door het leven gaat), zolang je respecteert dat je broeder je broeder blijft, ook al gelooft die iets anders dan jij. De vrijmetselarij heeft geen godsbeeld, dat laat ze over aan individuele vrijmetselaren. En dat is juist waarnaar ik als 'pastor' op zoek was: een standpuntloos instituut dat ruimte biedt aan mensen met standpunten die hun standpunt niet zo heilig verklaren dat het anderen uitsluit.

De eerste opdracht aan elke vrijmetselaar is zichzelf te kennen

Ze hadden gelijk, die 3 broeders die in mij een vrijmetselaar hadden gezien: ik ben geworden wat mijn broeders een 'beroeps'-vrijmetselaar noemen, dag en nacht bezig met de maçonnerie. Op het waarom toen heb ik misschien in deze column het antwoord gevonden: ik ben vrijmetselaar omdat de vrijmetselarij mensen de mogelijkheid geeft te leven in een broederschap waarin het er niet toe doet van welk godsbeeld / hoog beginsel je uitgaat. God-zij-dank nog voor ik de werktuigen voorgoed mag neerleggen.

Dat dát al sinds 1999 in de Ordegrondwet staat heb ik pas begrepen toen ik de vrijmetselaarstaal uiteindelijk had leren lezen. Je herkent de betekenis van die taal pas als je in jezelf die betekenis hebt blootgelegd. ♦

Cees van Dam, ingewijd in loge 'Le Profond Silence' in Kampen op 31 oktober 1998.

Cees van Dam,
chmvandam@gmail.com

Eerst duidelijkheid...

Per afzonderlijke vrijmetselaarsloge en de Orde in zijn geheel, spelen in de broederschap van de vrijmetselarij waarden en normen een grote rol. Deze 'onzichtbare' leidraden bepalen hoe vrijmetselaren met elkaar als broeder omgaan en hoe ze als broederschap functioneren. Maar wat zijn waarden en normen precies, en waarom zijn ze zo belangrijk?

Tekst: Henk Hendriks – Foto: PixaBay.

Eerst duidelijkheid! Wat zijn waarden en normen?

Eerst waarden

Waarden zijn als de kompasnaald van het menselijk handelen. Waarden zijn namelijk de diepgewortelde overtuigingen en principes die richting geven aan ieders handelen. Ze vormen als het ware de naald van het morele kompas.

Voorbeelden van waarden zijn rechtvaardigheid, respect, verantwoordelijkheid, solidariteit en liefdadigheid. Deze waarden worden veelal gevormd door een culturele achtergrond, religie, opvoeding en door levenservaringen. Ze geven houvast in het leven en zorgen ervoor dat mensen zich gedragen op een manier die past bij wie ze willen zijn.

Waarden tenslotte, helpen keuzes te maken en te bepalen welke doelen er worden nagestreefd, zowel binnen de samenleving als een vrijmetselaarsloge en de Orde.

Dan normen

Normen zijn de geldende gedragscodes van de samenleving. En dat geldt ook voor de broederschap van de vrijmetselarij. Waar waarden de bron zijn voor het handelen als vrijmetselaar, zijn normen de gedeelde gedragsverwachtingen binnen de broederschap.

Normen kunnen zowel expliciet als impliciet zijn. Wetten en huisregels zijn duidelijke, expliciete normen.

Maar er zijn ook impliciete normen, zoals hoffelijkheid, punctualiteit of het opruimen van de zelfgemaakte troep. Deze ongeschreven regels worden vaak als vanzelfsprekend ervaren, maar zijn binnen het functioneren van de vrijmetsela-

rij zeer belangrijk voor het functioneren van de broederschap. Normen geven aan wat wél en níet acceptabel is, en hoe vrijmetselaren zich dus als broeders ten opzichte van elkaar horen te gedragen.

Het cement

Samen zorgen waarden en normen voor samenhang. Waarden en normen zijn namelijk onlosmakelijk met elkaar verbonden. En binnen de vrijmetselarij vormen bestaande waarden de basis voor de normen die ze als broederschap hanteert. En omgekeerd, want door het naleven van deze normen geven vrijmetselaren concreet invulling aan die broederschap.

'Onzichtbare' leidraden bepalen hoe vrijmetselaren met elkaar als broeder omgaan en hoe ze als broederschap functioneren

Kortom, waarden en normen vormen samen het cement dat de broederschap die de vrijmetselarij is bij elkaar houdt. Ze bieden houvast, creëren onderlinge verwachtingen en zorgen voor de onderlinge cohesie als broeders.

Vrijmetselaren die zich als broeders houden aan de gedeelde principes van de waarden en normen van de vrijmetselarij, kunnen onderling met elkaar functioneren op een manier die recht doet aan de fundamentele en initiële overtuigingen van die vrijmetselarij.

Waarden en normen als cement...

Koninklijke Kunst

Uiteraard bestaan er soms spanningen of conflicten tussen verschillende waarden en normen. Hoe gaat de vrijmetselarij als broederschap daarmee om? Dát wordt de 'Koninklijke Kunst' genoemd en is de grote uitdaging waarvoor vrijmetselaren steeds opnieuw komen te staan.

Maar door met respect en openheid naar elkaars waarden en normen te kijken kunnen vrijmetselaren als broeders samen bouwen aan een broederschap die voor iedereen werkbaar is. ♦

Vertel eens waarom?

Het is vaak de eerste vraag. Waarom bent u vrijmetselaar (geworden)? En het antwoord is vaak bepalend voor de vrager die wikt en weegt om ook vrijmetselaar te worden. In deze uitgave van VM staat die vraag centraal en geven 24 vrijmetselaren hun antwoord. Doe er uw voordeel mee!

Redactie: Cees Strobosch en Henk Hendriks – Foto's: Frank van Biemen.

‘De vrijmetselarij is geen placebo’ – 1.

*Naam: Peter Auwerda.
Leeftijd: 62 jaar.
Beroep: Gepensioneerd.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘El Sol Naciente’, Aruba.*

“Al sinds mijn kinderjaren ben ik gefascineerd door de onzichtbare bron van alle dingen. Ik zocht in boeken, kunst, oude beschavingen en gesprekken. Maar het zoeken naar de zin van het leven bleek onzin en ik besloot dit los te laten.”

“Op jou komt het aan!” is de boodschap van vrijmetselaren

“Toen ik de grondbeginselen van de Orde van Vrijmetselaren las wist ik dat ik als vrijmetselaar geboren ben. Het kwam op mijn pad toen het moment rijp was en ik werd lid. De symbolen, allegorieën en rituelen helpen mij sindsdien bij mijn innerlijke zoektocht naar het Ken Uzelve. Want daar ligt de connectie met de bron van het bestaan. Wie oprecht zoekt zal vinden terwijl elk verworven inzicht tot nieuwe ontdekkingen en vragen leidt. De esoterische boodschap van de vrijmetselarij en de geborgenheid van broederliefde helpen mij een balans te vinden in het contemporaine gewoel.”

“Samen met mijn broeders ervaar ik in de logetempel even het stiltepunt van vrede; even weg van alles in de wereld om ons heen. En omdat de vrijmetselarij de ganse wereld omspant heb ik op

mijn reizen vaak leuke ontmoetingen die waarschijnlijk geen toeval maar toe-val zijn.”

“De vrijmetselarij is geen panacee of placebo, maar een pad waarvan jij bepaalt hoe je dat zult gaan. Langzaam of snel, gefocussed op de bergtoppen of afgronden, dan wel afgeleid door zorgen over wat voor je kan liggen of reeds is voorbijgegaan. ‘Op jou komt het aan!’

is de boodschap van vrijmetselaren. Ik heb besloten om mijn levenspad in het moment van nu te lopen met het gedachtegoed van de vrijmetselarij in de hand en de lijfspreuk ‘Amor Vincit Omnia – Liefde overwint alles’ in mijn hart. Want liefde overwint inderdaad alles en broederliefde nog meer. Ik wens u een leerzame ontdekkingsreis als vrijmetselaar toe.” ♦

‘Wilt u uzelf ook leren kennen?’ – 2.

“Eerst zou ik iets over mijzelf willen vertellen om u wat context te geven over waarom ik besloot mijzelf aan te sluiten bij onze bijzondere Koninklijke Kunst. Mijn naam is Mario Bello en ik ben geboren en getogen in Mexico-stad. Daar werden me sinds jongs af aan de gewoontes en dogma’s van de Katholieke religie geïndoctrineerd, en ik, zoals

bij velen, had dus niet echt de keuze om mijn eigen pad te bewandelen. Daar was ik het natuurlijk nooit mee eens waardoor ik langzaam subversief begon te worden met de mensen in mijn directe omgeving, zoals mijn ouders, familieleden, docenten, catechist en de pastoor.” U kunt zich voorstellen dat ik jarenlang werd gezien als het zwarte schaap van

de familie. Wegens zo’n gedrag werd ik vaak niet geaccepteerd door de reeds eerder genoemde mensen. Hierdoor moest ik een persona creëren om mijzelf gewaardeerd te voelen, omdat immers ‘niet normale’ mensen geen plek hebben in een profane en verdeelde maatschappij. Dit bracht mijzelf en mijn eigenwaarde naar een zeer diepe en donkere afgrond waar het Licht niet te zien was.”

‘Hij was zeker geen rebel maar hij accepteerde niet zomaar bepaalde zaken die hem werden opgelegd’

“Gelukkig kwam ik tijdens mijn bachelor een professor, tevens ex-vrijmetselaar, tegen, wiens manier van denken me erg veel aansprak, die me deed inzien dat ik niet de enige was die anders dacht. Hij zette ons in de klas goed aan het nadenken over de op dat moment politieke, religieuze en academische onderwerpen. Hij was zeker geen rebel maar hij accepteerde niet zomaar bepaalde zaken die hem werden opgelegd. Een nacht op weg naar huis troffen we elkaar in de metro, we raakten aan de praat en toen vertelde hij me dat hij vroeger vrijmetselaar was en dat hij daar had geleerd om zichzelf te kennen. Later bracht hij mij in contact met een vrijmetselaar, de rest is geschiedenis... Wilt u uzelf ook leren kennen?” ♦

*Naam: Mario Bello.
Leeftijd: 29 jaar.
Beroep: Supply Chain Coördinator.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘De Hoeksteen’, Velsen.*

*Naam: Remco Borst.
Leeftijd: 50 jaar.
Beroep: VvE Beheerder.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: 'Scagha', Schagen.*

‘Had ik het maar geweten’ – 3.

“Ken je het gevoel dat je niet met jouw omgeving kunt praten over bepaalde onderwerpen? Ken je het gevoel dat je niet alles durft te zeggen, bang voor de gevolgen? Ken je het gevoel dat mensen meer bezig zijn met zenden dan met luisteren? Terugkijkend zijn dit hoofdredenen voor mij om vrijmetselaar te worden én te blijven. Daarbij komt ook dat gevoel van symboliek en mystiek, de vraagstukken waarom ik hier op deze aarde ben en dat het niet slechts het betalen van de hypotheek dient te zijn. Het zoeken naar jezelf, jouw roeping en de uitdaging om deze te volgen en daarin standvastig te blijven. Standvastig in de zoektocht en het zo dicht mogelijk bij jezelf blijven. Te reflecteren en te evalueren om constant bij te sturen voor jezelf bij jezelf.”

“Had ik maar 10 jaar eerder van het bestaan van de vrijmetselarij geweten, had ik het maar geweten dat er altijd ruimte is voor prioriteit in mijn agenda en dat een keer afwezigheid geen obstakel hoeft te zijn. Als hadden is, is hebben te laat.”

‘Het zoeken naar jezelf, jouw roeping en de uitdaging om deze te volgen en daarin standvastig te blijven’

“Daarentegen... Ik heb nu een forum om allerlei onderwerpen te bespreken, ik heb het veilige gevoel dat ik kan zeggen wat ik voel en ik zie mijn broeders de

moeite doen om te luisteren. Dat vind ik heel waardevol. Hoe vermoeid ik ook arriveer, ik ga altijd met energie naar huis, met een aanvulling in mijn leven, een stuk zelfontplooiing. Ik heb gekregen en gegeven, onbaatzuchtig. Ik heb vrijmetselarij voor mezelf ‘gezamenlijke zelfontplooiing’ genoemd. Het dagelijkse leven keert terug met de genoemde beperkingen voor mij en ik kijk uit naar de volgende week, het zien van oude broeders en nieuwe broeders. Zie ik u de volgende keer?” ❖

‘Zoeken in het onbekende’ – 4.

“Vrijmetselaren zijn bij uitstek experts om hun gedachtegangen op verschillende wijzen een plek te geven. Middels symbolen, muziek, rituelen, bouwstukken en uiteraard ook poëzie. Hier een gedicht geschreven over mijn leerlingperiode die ik op het punt sta om af te sluiten:”

L’Angle Mort

Profaan, stap nu in het duister van wie je bent
De zandkorrels die neerdalen is waar ik mee speel
Over wie ik zou willen zijn of misschien mij niet kent
Is het de innerlijke visie of een blik te veel

In het licht van een enkel vuur
Het donkere verlicht van wat moet
Een gedachte in het eerste uur
Van ken u zelve niet maar al te goed
Zoeken in het onbekende van wat kan zien
Naar buiten kijken voor wat mag zijn
Draaien de ogen naar wie ik dien
Is het uitzicht niets waar ik voor dein
Lees ik mijzelf als geschreven en sla ik de bladzij om
Een dik heilig boek met het hart vol smart
Brand ik mijzelf als een kaars of eerder een stomp
Een vlam wat aanvangt als een hernieuwde start
Zoals het zout het brood smaak geeft en structuur
Houdt de schedel de gedachten binnen

de perken
Vang ik als de bie aan in het late middaguur
Moet ik nu pas echt aan en buiten mijzelf gaan werken
Als het licht mij wordt ontnomen
De wereld alleen nog op mijzelf kan richten
Ik het leven haast alleen nog maar kan dromen
Verlicht het werk welke ik kan gaan verrichten
Ga dan nu in externe stilte aan mijzelf bouwen
De ongeschreven arbeid is nu voor mij de schrijver
Is de tijd er nu, moet mijn steen worden gehouwen
Broeder, het moment is aangebroken voor de ware ijver ◆

*Naam: Hidde de Brabander.
Leeftijd: 43 jaar.
Beroep: Patissier.
Graad: Leerling-vrijmetselaar.
Loge: ‘Le Véritable Zèle’, Den Haag.*

‘Het kan voelen als een thuiskomen’ – 5.

“Broederschap is een woord dat we niet zo vaak meer horen, maar het is iets wat we allemaal nodig hebben. Vooral in deze tijden waarin de wereld soms zo verdeeld lijkt, is het belangrijk om verbinding te zoeken.”

“De ‘groene’ broederschap. Tussen 2005 en 2015 was ik beroepsmilitair. Hierdoor heb ik maximaal kunnen genieten en le-

ren van de ‘groene’ broederschap. Naast al het plezier van militair zijn waren er ook zeer zware tijden en vooral in Afghanistan. De confrontatie met de dood maakt je bewust hoe fragiel een mens is. Door de broederschap houd je elkaar boven water door je innerlijke processen te delen en vooral naar elkaar te luisteren. Eenmaal uit dienst miste ik vooral

de leuke aspecten van het militair zijn. Samen sporten, les geven, trainingen voorbereiden, diepe gesprekken tijdens het wachtlopen en vooral samen dingen doen. Maar nu was ik alleen. Geen buddycheck meer, maar een zelfcheck.”

‘De confrontatie met de dood maakt je bewust hoe fragiel een mens is’

“Een nieuwe broederschap gevonden. In de vrijmetselarij kun je jezelf zijn zonder oordeel of kritiek van anderen. Het is een plek waar je kunt delen wat er in je hart en ziel omgaat, levensvragen, zonder bang te zijn dat anderen je als zwak of minder mannelijk zullen zien. Juist door die openheid ontstaat er verbinding en broederschap tussen mannen. Dit proces geschiedt tijdens comparitie-avonden of een vrijmetselaarscollege.”

“Thuiskomen. Die connectie is wat een vrijmetselaarsloge zo bijzonder maakt. Het kan voelen als een thuiskomen bij broeders die begrijpen wat je doormaakt en je steunen bij je reis.”

“Bij broederschap gaat het ook om het delen van kennis en ervaringen. Tijdens comparities kun je van elkaar leren en elkaar inspireren om de beste versie van jezelf te worden. Het is een plek waar je kunt groeien en bloeien, zowel individueel en als groep.”

Naam: Sjo Crapels.

Leeftijd: 38 jaar.

Beroep: Procesoperator.

Graad: Meester-vrijmetselaar.

Loge: ‘La Constance’, Maastricht.

‘Brandstof om verder te reizen’ – 6.

*Naam: Ben ter Denge.
Leeftijd: 54 jaar.
Beroep: Noordzeevervisser.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: 'W. Fr. Karel', Den Helder.*

“Waarom ik vrijmetselaar ben, realiseerde ik mij pas na het maken van mijn eerste 3 bouwstukken. Toch denk ik dat je al vrijmetselaar bent vanaf het moment dat je wordt geboren en er een vonkje van vrijheid in je is geplaatst met de opdracht ‘Op u komt het aan!’ Doch een kind van nature onbevangen geboren, wordt gevangen in het gareel van regels, normen en waarden van hun goedbedoelende ouders. Ook bij mijzelf, opgroeiend in een oudgereformeerd gezin, heeft dat voor veel onrust in mijn leven gezorgd.”

‘Het gevaar in alleen reizen is dat je eigenlijk je eigen berg van waarheid beklimt’

“Maar het aan alles te twijfelen wat ik hoorde en leerde zorgde er wel voor dat ik bleef denken. Het bekende ‘Cognito Ergo Sum – Ik denk dus ik ben’. Dit twijfelen zorgde voor een zoektocht naar een waarheid, zie het als een reis die je maakt. Het gevaar in alleen reizen is dat je eigenlijk je eigen berg van waarheid beklimt. Ik kwam erachter dat je medereizigers nodig hebt. Maar in 36 jaar werken als boomkorvisser met een ritme van zondagavond tot vrijdagavond, vond ik die niet.”
“En zo raakte ik aan het zoeken. Als

kleine jongen was ik eens langs de loge gelopen en het symbool van de passer en winkelhaak trok toen al mijn aandacht. Dat zorgde ervoor dat ik het in die richting ging zoeken.”

“Daardoor ontdekte ik al snel de kracht van een symbool. Het omzeilt het verstand en spreekt direct tot het hart. Mijn inwijdingen met hun rituelen gaven mij brandstof om verder te reizen,

doch nu met broeders. Maar in deze tijd van chaos, verdeeldheid en invloeden van buitenaf, kan je reis ook wel eens verduisterd worden. Dus is het zaak om je vrije geest te blijven controleren, te spiegelen en te beheersen. Het bekende ‘Ken Uzelve’. En dat mag ik wekelijks doen in de loge. Arbeiden met mijn broeders, hakken aan mijn ruwe steen is voor mij een groot goed.”

Wat voor een beginsel?

Een vrijmetselaar, zo wordt gesteld, ‘arbeidt in het licht van een hoog beginsel’, symbolisch aangeduid met ‘Opperbouwmeester des Heelals’. Bepalen wie en/of wat die en/of dat is, wordt aan iedere individuele vrijmetselaar zelf overgelaten. Maar wie/wat wordt daarmee nou bedoeld?

Tekst: Henk Hendriks – Foto: Pixabay (AI-generated).

Artikel 1 van de grondwet van de Orde van Vrijmetselaren stoelt nadrukkelijk op het hoog beginsel. Het luidt: ‘Een vrijmetselaar is een vrij man van goede naam, die is ingewijd in een tot de Orde behorende loge, dan wel in een loge die werkt onder een door de Orde erkende Grootloge. Hij werkt, samen met andere vrijmetselaren, met behulp van symbolen en rituelen aan zijn persoonlijke vorming. Deze symbolen en rituelen zijn door de traditie gegeven; zij worden door de vrijmetselaar naar eigen inzicht geïnterpreteerd. De gezamenlijke arbeid stimuleert hem ook naar vermogen bij te dragen aan een betere samenleving. De vrijmetselaar zoekt op wat mensen verbindt en tracht weg te nemen wat hen verdeelt, opdat het ideaal van een allen verbindende broederschap gestalte kan krijgen. Daarbij aanvaardt hij een persoonlijke verantwoordelijkheid ten opzichte van de wereld, die hij ziet als een te voltooien bouwwerk waarvan ieder mens een levende bouwsteen is. Hij verricht die arbeid in het licht van een hoog beginsel, symbolisch aangeduid als ‘Opperbouwmeester des Heelals’. De vrijmetselaar erkent de hoge waarde van de menselijke persoonlijkheid, de gelijkwaardigheid van alle mensen, ieders recht om zelfstandig te zoeken naar waarheid en ieders verantwoordelijkheid voor zijn doen en laten.’

Voorbeelden

Een hoger beginsel is een fundamenteel principe of waarde dat wordt gezien als bovengeschikt aan andere, meer praktische of individuele belangen. Ter verduidelijking, enkele voorbeelden van hogere beginselen zijn:

1. Ethiek en moraal

Principes zoals rechtvaardigheid, mensenrechten, integriteit en zorgzaamheid die als leidend worden beschouwd boven individuele of groepsbelangen.

2. Spiritualiteit

Overtuigingen, waarden en doelen die verbonden zijn met een hogere of transcendente realiteit, zoals liefde, compassie, wijsheid.

3. Humanisme

Beginnelsen zoals menselijke waardigheid, gelijkheid, vrijheid en zelfontplooiing die centraal staan in het streven naar een betere samenleving.

4. Gemeenschapswaarden

Principes die de belangen van de gemeenschap, het collectief of toekomstige generaties boven individuele behoeften plaatsen, zoals duurzaamheid, solidariteit, saamhorigheid.

Hogere beginselen fungeren als een kompas voor individueel en collectief handelen, zelfs als de koers niet altijd gemakkelijk in praktijk te brengen is. Ze vertegenwoordigen idealen en het streven naar iets groters en blijvenders dan alleen het hier en nu.

Opperbouwmeester

In de vrijmetselarij komt het erkennen – en dus accepteren – van een hoog beginsel neer op het erkennen van de Opperbouwmeester des Heelals, die een bijzondere betekenis en functie heeft. Beide komen in feite neer op eerbied voor en erkenning van een Hogere Macht, los van specifieke geloofsovertuigingen. En dit dan in de setting van een universele broederschap waarin alle mensen gelijkwaardig zijn en met elkaar

Het alziend oog.

verbonden door een gemeenschappelijke menselijkheid.

Andere beginselen in de vrijmetselarij zijn bijvoorbeeld deugden als waarheid, rechtvaardigheid, naastenliefde en liefdadigheid die leidend zijn in het vrijmetselaarswerk. En wat te denken van het streven naar intellectuele en spirituele ontwikkeling, door middel van studie, reflectie en het zoeken naar kennis? Ook het uitgebreid gebruik maken van symboliek en rituelen om hogere waarden en inzichten over te dragen, kunnen gezien worden als enkele beginselen van de vrijmetselarij.

Het hoog beginsel en alle andere beginselen dienen als richtsnoer voor het morele, spirituele en intellectuele streven van vrijmetselaren. Ze geven uiting aan de diepere betekenis en het hogere doel van de vrijmetselarij, namelijk hun streven iedere dag een betere versie van henzelf te creëren en presenteren. ✦

De Koninklijke Kunst van prins Frederik

Prins Frederik (1797-1881) is zonder twijfel de meest invloedrijke figuur in de geschiedenis van de Nederlandse vrijmetselarij. Ruim 65 jaar de Grootmeester van de Grootloge der Nederlanden, van 1816 tot aan zijn dood in 1881, speelt hij een cruciale rol in de hervorming van de vrijmetselaarsloges in Nederland. Onder zijn leiding maken deze een ingrijpende transformatie door en groeien uit tot een goed georganiseerde en invloedrijke maatschappelijke instelling. Een achtergrondartikel.

Tekst: Henk Hendriks.

Willem Frederik Karel, zeg maar Frits, prins der Nederlanden, prins van Oranje-Nassau, geboren op 28 februari 1797 in Berlijn en overleden op 8 september 1881 in Huize De Paauw in Wassenaar, is de 2e zoon uit het huwelijk van koning Willem I der Nederlanden en Wilhelmina van Pruisen en daarmee de jongere broer van de latere koning Willem II.

Jeugd

Prins Frederik is dus in Berlijn geboren. Zijn ouders zijn namelijk door de patriotten uit Nederland verdreven. Hij groeit op aan het hof van zijn grootvader Frederik Willem II van Pruisen en krijgt daar militair onderricht van de Pruisische generaal Carl von Clausewitz. In dienst van het Pruisische leger neemt hij deel aan de Volkerenslag bij Leipzig (1813).

In december 1813 zet hij bij het Gelderse dorp Aalten voet op Nederlandse bodem. Hij spreekt geen Nederlands. De prins heeft het ook moeilijk in Nederland. Hij heeft zich altijd thuis gevoeld aan het Pruisische hof en plotseling bevindt hij zich in een land waarvan hij de gebruiken niet kent en de taal moet leren. Om zijn wat eenzijdige opleiding bij te spijkeren wordt hij als student naar de Rijksuniversiteit Leiden gestuurd.

Prins Frederik heeft krachtens het Huisverdrag van 4 april 1815 recht op de Duitse bezittingen van het huis Oranje-Nassau op het moment dat zijn oudere broer Willem (II) koning wordt. Omdat deze echter niet meer in bezit van de familie zijn, kan hij Groothertog van Luxemburg worden. Van dit recht doet hij in 1816 afstand in ruil voor domeinen en de titel 'prins der Nederlanden'.

Militaire carrière

Zoals gezegd, neemt prins Frederik in 1813 als 16-jarige deel aan de Volkerenslag bij Leipzig. 2 jaar later commandeert hij tijdens de Waterloocampagne de reservedivisie, gelegerd bij Halle. Door zijn vader, koning Willem I, wordt hij daarna benoemd tot 'Grand-Maître de l'Artillerie'. In die functie bezoekt hij jaarlijks de vestingen in het Nederland en België.

In 1826 benoemt koning Willem I hem tot commissaris-generaal (minister) van Oorlog. Prins Frederik moderniseert in deze functie het leger naar Pruisisch model. Hij richt de Koninklijke Militaire Academie in Breda op en rust het leger uit met moderne wapens, zoals de houwitsers. Hij vervult diverse functies in het leger en wordt in 1829 tevens admiraal. Op 25 december 1829 bevoor-

dert koning Willem I hem tot opperdirecteur van zowel Oorlog als Marine, een soort opperminister. In die functie wordt hij bijgestaan door de 2 commissarissen-generaal, een op Oorlog, te weten Dominique Jacques de Eerens, en een op Marine, zijnde Constantijn Johan Wolterbeek. Deze functie bekleedt prins Frederik tot 9 juli 1839. Tijdens de regeerperiode van zijn broer Koning Willem II heeft hij geen functie in het landsbestuur.

Prins Frederik is verder van 1816 tot 1881 nog regimentschef van het naar hem genoemde Pruisische 15. 'Infanterieregiment Prinz Friedrich der Niederlande'.

In 1830 leidt prins Frederik, nadat zijn broer, de latere koning Willem II, er niet in geslaagd is door onderhandelingen tot een vergelijk te komen, de troepen die in Brussel trachtten de Belgische Opstand te bedwingen. Op 18 augustus 1831 krijgt prins Frederik mede hiervoor het Grootkruis in de Militaire Willems-Orde.

In 1849 wordt er opnieuw een beroep op hem gedaan, dit keer door zijn neef, koning Willem III. Deze benoemt hem op 8 april 1849 tot inspecteur-generaal der Krijgsmacht. Hij blijft dat bijna 20 jaar. In 1868 dient hij zijn ontslag in, om-

Prins Frederik als Grootmeester Nationaal van de Orde der Vrijmetselaren in Nederland. Foto: Museum Vrijmetselarij.

dat hij geen steun krijgt van de minister van Oorlog en verbeteringen in het leger achterblijven.

In 1829, 1830 en in 1831 wordt prins Frederik overigens maar liefst 3 keer de Griekse troon aangeboden, maar hij bedankt resoluut voor de eer. Achterliggende reden is dat de Verenigde Nederlanden dan een crisis doormaken zodat hij het grondgebied niet kan verlaten. Maar meer nog dan dat wil hij geen koning worden van een land waarvan de taal en de cultuur hem vreemd zijn, een land waarin hij overigens geen enkele toekomst ziet.

De troon van Griekenland wordt uitein-

delijk niet veel later wel aanvaard door de 17-jarige prins Otto van Beieren.

Grootmeester

Amper 19 jaar oud, wordt prins Frederik der Nederlanden in 1816 tot Grootmeester gekozen. Of liever, hij wordt door zijn vader in deze functie gemanoeuvreerd, in de hoop dat één Grootmeester voor de Zuidelijke en Noordelijke Nederlanden kan voorkomen dat de Zuidelijke Nederlanden zich afscheiden. Dat is dus slechts 3 jaar na zijn deelname aan de Volkerenslag bij Leipzig (1813) en 1 jaar na de roemruchte Waterloo-campagne. Aangenomen wordt

dat hij in die periode kennismaakt met de vrijmetselarij, met name door zijn contacten in Berlijn en Brussel. De Nederlandse vrijmetselarij verkeert dan in een staat van verval. De Orde is verdeeld, ondoorzichtig georganiseerd en heeft een nogal twijfelachtige reputatie in de ogen van het grote publiek.

Het plan van de koning mislukt, want België scheidt zich in 1830 toch af.

Voor de vrijmetselarij zelf pakt Frederiks benoeming gunstiger uit. Na zijn aantreden als Grootmeester, speelt prins Frederik 65 jaar lang een wezenlijke sleutelrol in het weer op de rails zetten van de vrijmetselarij en het uitbouwen ervan tot een hecht, gecentraliseerd en gerespecteerd genootschap. De functie van Grootmeester bekleedt hij 65 jaar lang, tot aan zijn dood.

Een belangrijke eerste stap die prins Frederik onderneemt, is het bewerkstelligen van meer eenheid en uniformiteit binnen de vrijmetselarij. Tot zijn aantreden als Grootmeester bestaat er in Nederland een bonte lappendeken aan verschillende loges, jurisdicties en ritualen, wat tot veel verwarring en onenigheid leidt. Prins Frederik maakt hieraan een einde en verenigt de gehele Nederlandse vrijmetselarij onder zijn leiding.

Grondwet

In 1819 laat prins Frederik een nieuwe Grondwet opstellen, waarin de positie en bevoegdheden van de Orde worden vastgelegd. Vanaf dat moment moeten alle individuele vrijmetselaarsloges zich schikken naar de richtlijnen en besluiten van de Orde, die onder het gezag van prins Frederik staat.

Ook het vrijmetselaarsritueel en de bijhorende ceremoniële gebruiken worden gestandaardiseerd, om zo een einde te maken aan de vele en grote onderlinge verschillen.

Ingrijpend is bijvoorbeeld de oprichting van de Afdeling van de Meestergraad. De Bouwhutten komen naast de loges als een Nederlands alternatief voor de 'Franse' hoge graden, waarin de prins geen heil ziet.

Deze centralisatie en uniformering zijn noodzakelijke stappen om de vrijmetselarij in Nederland te stabiliseren en haar aanzien te vergroten. Door te komen tot één coherent en goed gestructureerd genootschap, is prins Frederik in staat om de orde ook daadwerkelijk beter te organiseren, efficiënter te besturen en haar een duidelijker profiel te geven, zowel binnen als buiten de eigen gelederen.

Belangrijk symbool

Prins Frederik richt zich ook op het vergroten van de maatschappelijke invloed en het aanzien van de vrijmetselarij. Hij wil de Orde zonder meer een prominenter plaats laten innemen in het openbare leven. Om dit te bereiken zet hij in op het versterken van de banden tussen de vrijmetselarij en de gevestigde sociaal-politieke elite, in het bijzonder de koninklijke familie. Een belangrijk symbool hiervan is de aankoop, in 1847, van een nieuw hoofdkwartier voor de Grootloge in Den Haag. Dit vrijmetselaarsgebouw aan de Fluwelen Burgwal dat tot voor enkele decennia nog als het nationale hoofdkwartier van de vrijmetselarij in Nederland gefungeerd heeft, geeft de vrijmetselarij een imposante en zelfverzekerde uitstraling. Het dient tevens als directe verbinding tussen de koninklijke familie en de Orde, aangezien het gebouw op een steenworp afstand van het Paleis Noordeinde en zijn eigen paleis aan het Korte Voorhout ligt.

De prins stelt wel als voorwaarde voor zijn gebaar dat de 3 Haagse loges fuseren; zij gaan verder als 'L'Union Royale'. Ook het Hoofdbestuur verhuist met haar omvangrijke archief naar het nieuwe pand. Op 5 november 1847 wordt de nieuwe behuizing feestelijk onder leiding van loge 'L'Union Royale' in gebruik genomen: 267 broeders nemen deel aan het banket.

Op 19 mei 1856 bij de viering van het 100-jarig bestaan van de Orde, tevens zijn 40-jarig Grootmeesterschap, schenkt prins Frederik 'het gebouw met aanhorigheden' aan de Orde, onder de voorwaarde van 'het kosteloos gebruik van de lokaal hunner werkzaamheden en de berging hunner archieven van L'Union Royale en de besturen van de Hoge Graden en de Afdelingen van de Meestergraad'. De Orde aanvaardt het vorstelijk geschenk en neemt de exploitatie over van 'L'Union Royale', als ook alle niet-rituele inboedel.

Kloss-bibliotheek

Prins Frederik speelt verder ook nog een uiterst belangrijke rol bij de aankoop en huisvesting van een bijzonder waardevolle collectie. Het betreft de Kloss-bibliotheek, een uitgebreide en indrukwekkende collectie van boeken, documenten en andere materialen over vrijmetselarij en gerelateerde onderwerpen, samengesteld door de Duitse vrijmetselaar Georg Kloss in de 19e eeuw.

Het Volkshelden-Denkmal (Leipzig) herinnert aan de Volkerenslag in 1813. Als 16-jarige neemt prins Frederik hieraan deel. FOTO: PixaBay.

Deze collectie is dan al beroemd.

Na de dood van Kloss heeft Grootarchivaris en -bibliothecaris J.J.F. Noordziek vermoedelijk de prins ingefluisterd hoe belangrijk het is om de Kloss-schat te behouden. Prins Frederik koopt de bibliotheek, maakt ze toegankelijk en schenkt deze bij zijn 50-jarig jubileum aan de Orde, zodat dit erfgoed voor vrijmetselaren en geïnteresseerden inderdaad behouden is.

Wapenfeiten op een rij

Wat zijn nu dé wapenfeiten van prins Frederik als het om de vrijmetselarij in Nederland gaat? Duidelijk mag zijn dat hij een belangrijke sleutelrol speelt in de geschiedenis van de vrijmetselarij in Nederland, want:

- Prins Frederik is vanaf 1816 Grootmeester van de Grootloge der Nederlanden, tot aan zijn dood in 1881.
- Onder zijn leiding wordt de organisatie van de Nederlandse vrijmetselarij aanzienlijk hervormd en verstevigd. Hij zorgt voor centralisatie en uniformiteit binnen de Orde.
- Als Grootmeester heeft prins Frederik

een grote invloed op het beleid en de activiteiten van de Nederlandse vrijmetselarij gedurende zijn lange ambtsperiode. Hij bepaalt de koers en richting van de Orde.

- Prins Frederik koopt het vrijmetselaarsgebouw aan de Fluwelen Burgwal in Den Haag aan, ingewijd in 1847. Lange tijd is dit het hoofdkwartier van de Grootloge der Nederlanden.

- De historische bibliotheek van de Orde is thans één van de grootste en belangwekkendste bibliotheken ter wereld op het gebied van vrijmetselarij, dankzij prins Frederik. Het is – mede dankzij de Kloss-collectie – een unieke, in de wereld ongeëvenaarde onderzoeksbibliotheek, toegankelijk niet alleen voor diepgaande studie, maar ook voor een eerste indruk.

- De hechte band tussen de Nederlandse koninklijke familie en de vrijmetselarij wordt verstevigd door het leiderschap van prins Frederik, belangrijk voor de maatschappelijke positie en het aanzien van de Orde en loges in Nederland. Na 4 generaties vrouwelijke vorstinnen bestaat die band niet meer. ♦

Column

Lang leve de broederschap

Waarom ben ik vrijmetselaar?

Gewoon omdat het een broederschap is. Maar het is eigenlijk helemaal niet zo 'gewoon'. Wat houdt broederschap allemaal in? Is het een soort vriendschap maar dan anders, verder weg of dichterbij? Is het een soort familie maar dan zonder bloedverwantschap? Ja. Allemaal een beetje.

Broederschap: vrijheid, verbinding en gemeenschappelijkheid zijn misschien de belangrijkste begrippen. En die koester ik

Was dat overigens de reden waarom ik vrijmetselaar geworden ben? Geheel niet, bijna het tegendeel. Ik was gewoon nieuwsgierig naar wat die club allemaal inhield, mede omdat mijn vader en zijn broer het ook waren. En ik had iemand in mijn werk ontmoet die ik zeer op prijs stelde en het ook bleek te zijn. Hij roemde bovendien zijn loge hetgeen later ook waar bleek te zijn. Ik verkeerde in die tijd in een hoogst competitieve en creatieve werkomgeving waar je steeds voldoende argumenten nodig had om je kop boven water te houden. Leuk, spannend, iedere dag een nieuwe uitdaging maar zelden rust.

Ik had dus behoefte om mensen te ontmoeten die er niet voortdurend op uit waren je mening te veranderen. Toen ik mijn voornemen aan mijn vader vertelde raadde hij me aan er nog eens een half jaar over na te denken, zoals een vader dat hoort te doen. Na die 6 maanden heb ik mijn aanvraag om toe te mogen treden ingediend.

Ik verkeerde in die tijd in een hoogst competitieve en creatieve werkomgeving waar je steeds voldoende argumenten nodig had om je kop boven water te houden

Natuurlijk heb ik de rituelen van de 3 blauwe graden ondergaan; alle 3 hebben ze me verrast en in de loop van de tijd heb ik er ook veel van geleerd, nu 45 jaar later nog steeds. Die lessen hebben me ook richting gegeven, rust en afstand tot mijn medemens. Dat laatste klinkt misschien raar, maar het levert je veel op als je je medemens meer in perspectief bekijkt.

Er zijn 2 begrippen waarmee ik me de laatste tijd heb bezighouden: Stoïcisme en Ubuntu. De eerste geeft aan dat je je niet moet laten beïnvloeden door zaken waar je toch niets aan kan veranderen maar zaken waar je wat aan kunt doen wel moet aanpakken. Ubuntu is de (Zuid-Afrikaanse) leer

dat je als mens alleen maar leeft omdat de medemens er is. In essentie gaat Ubuntu over de toewijding in geven en nemen. De verbinding dus, de gemeenschappelijkheid.

Is het een soort vriendschap maar dan anders, verder weg of dichterbij? Is het een soort familie maar dan zonder bloedverwantschap? Ja. allemaal een beetje

Beide begrippen samengevoegd geven aan dat je in vrijheid kan beslissen hoe je je leven inricht maar altijd samen met je gemeenschap. Dat is wat broederschap feitelijk inhoudt. Ik ben vrijmetselaar omdat mijn broeders er zijn. Ik zal ze helpen en ondersteunen en mag daar hetzelfde voor terugverwachten. Maar ik zal geen pogingen ondernemen hun mening te veranderen. Ik zal slechts mijn mening naast die van mijn broeder leggen en het verder aan hem overlaten wat hij ermee doet. Broederschap: vrijheid, verbinding en gemeenschappelijkheid zijn misschien de belangrijkste begrippen. En die koester ik. ♦

Cees Strobosch, gepensioneerd, 78 jaar, lid van de Orde sinds 1978, is meester-vrijmetselaar bij loge 'Quintessens' in 's-Hertogenbosch.

*Cees Strobosch,
strobosch@ziggo.nl*

Waarde broeder!

Vrijmetselaren spreken elkaar aan met ‘Waarde broeder’. In de vrijmetselarij wordt die broederschap als een wezenlijk ideaal door hen ook uitgedragen. Zowel in de loge als erbuiten, in de dagdagelijkse samenleving. Als een verbond dat altijd blijft duren!

Tekst: Henk Hendriks – Foto: PixaBay.

Broederschap in het algemeen heeft de volgende betekenissen:

- 1.- Een verbondenheid en saamhorigheid tussen mensen, meestal op basis van gedeelde idealen, waarden of ervaringen. Het drukt een gevoel van onderlinge solidariteit en genegenheid uit;
- 2.- Een formele organisatie of gemeenschap waarbij de leden zich verwant voelen en zich aan elkaar verplicht voelen. Bijvoorbeeld religieuze broederschappen of studentenverenigingen.

Specifieker

In het geval van de vrijmetselarij heeft het begrip ‘broederschap’ een specifiekere betekenis. Voor vrijmetselaren betekent broederschap de nauwe band en onderlinge verbondenheid tussen de leden van de loge. Het gaat om een spirituele broederschap, gebaseerd op gedeelde waarden als zelfverbetering, tolerantie en naastenliefde.

De vrijmetselaarsbroederschap is een exclusieve gemeenschap waarin leden elkaar als broeders beschouwen. Dit onderscheidt zich van de algemene betekenis van ‘broederschap’ die geldt voor bredere verbanden tussen mensen.

De vrijmetselaarsbroederschap is dus een betekenisvollere vorm van broederschap, die verder gaat dan de algemene betekenis van onderlinge verbondenheid en saamhorigheid. Het heeft zonder meer diepere, spirituele betekenis binnen de context van de vrijmetselarij.

Uniek

En wat maakt die broederschap zo uniek dan? De broederschap binnen de vrijmetselarij heeft een aantal concrete kenmerken waardoor het zich duidelijk

onderscheidt van andere vormen van broederschap. Deze unieke kenmerken zijn:

1.- Spiritualiteit en initiatie

Vrijmetselaren zien hun broederschap als een spirituele band, gebaseerd op een gedeeld geloof in een ‘OpperBouwmeester des Heelals’. Nieuwe leden moeten zich laten initiëren in de mystieke rituelen en tradities van de vrijmetselarij.

2.- Geheimhouding

Vrijmetselarij kent een traditie van geheimhouding rond de rituelen, symbolen en rituele bijeenkomsten. Dit creëert een exclusiviteit en mystiek rondom de broederschap.

3.- Hiërarchie en graden

De vrijmetselarij kent een strikte hiërarchie met verschillende graden van inwijding: leerling, gezelschap en meester. Het bereiken van hogere graden versterkt het gevoel van broederschap.

4.- Broederlijke band

Vrijmetselaren beschouwen elkaar als ‘broeders’, ongeacht afkomst, ongeacht sociale status. Dit creëert wederzijds respect en een sterke onderlinge band.

5.- Morele vorming

Vrijmetselarij richt zich op de morele en spirituele zelfverbetering van haar leden.: Ken Uzelf! Dit gedeelde doel versterkt de broederlijke verbondenheid.

6.- Liefdadigheid

Vrijmetselaren zien het als hun plicht om liefdadigheid en maatschappelijk engagement te tonen. Dit bevordert een

Broederschap in de vrijmetselarij.

gevoel van gemeenschapszin.

Bijzonder

Al deze unieke kenmerken maken de vrijmetselaarsbroederschap tot een bijzondere en exclusieve vorm van verbondenheid, die zich duidelijk onderscheidt van de meer algemene vormen van broederschap. ♦

Voor vrijmetselaren betekent broederschap de nauwe band en onderlinge verbondenheid tussen de leden van de loge. Het gaat om een spirituele broederschap, gebaseerd op gedeelde waarden als naastenliefde, tolerantie en zelfverbetering

‘Er werd helemaal niet geoordeeld!’ – 7.

Naam: Mirza van der Does de Bye.

Leeftijd: 64 jaar.

Beroep: Accountmanager.

Graad: Meester-vrijmetselaar.

Loge: ‘Orde & Vlijt’, Gorinchem.

“Mijn jeugd – geboren in Duitsland, opgegroeid in Australië, via Zuid-Afrika naar Nederland – heeft de basis gevormd voor de vele reizen die ik na mijn 20e ben aangegaan. “

“Eind jaren tachtig heb ik uit nieuwsgierigheid over wat er meer is dan ik al had meegemaakt en beleefd in verschillende landen gewoond en gewerkt. Daaronder viel ook Corfu waar ik in de juweliersbranche werkte.”

‘Dit gesprek ging geheel anders dan ik gewend was’

“Tijdens mijn verblijf daar kwam ik in aanraking met een groep mannen waarmee het gesprek begon. Ik was tot die tijd gewend mezelf te beschermen voor opmerkingen als ‘Je bent zeker aan het vluchten’ of ander negatieve aannames. Nieuwsgierigheid naar de ander was wel telkens hetgeen mij trok om gesprekken aan te gaan maar dit gesprek ging geheel anders dan ik gewend was. Er werd helemaal niet geoordeeld! Er werd gevraagd, men was oprecht, er was rust en respect voor elkaar.”

“Het gesprek voelde dermate veilig dat ik die middag vrij heb genomen om samen met deze mannen, die uit alle windstreken van de wereld kwamen en hier elkaar schijnbaar gevonden hadden,

het gesprek te vervolgen.”

“Dat werd nachtwerk en de volgende dag werd ik in de winkel waar ik toen werkte aangesproken door de eigenaar van de grootste juwelier van dat eiland en moest me verantwoorden waarom ik met die mannen mijn tijd deelde. Ik verkocht samen met een vrouwelijke collega erg goed en schijnbaar was dat opgevalen. Nu bleek dat de betreffende mannen

vrijmetselaren waren die bij die juwelier hun vrijmetselaarsbijous kochten.”

“Na wat verder gereisd te hebben werd het tijd om me te settelen. Ik heb meerdere loges bezocht en na enig zoekwerk maar vooral op het gevoel afgaand heb ik me in 2012 gemeld aan de poort van loge ‘Orde & Vlijt’ in Gorinchem alwaar ik mij thuis voel. Ik ben geland. Ik voel me thuis.” ♦

‘Ben ik wel slim genoeg?’ – 8.

“Ik heb altijd mijn eigen weg gezocht. Nooit meegelopen met de grote massa of geplaveide paden. Eigen keuzes maken. Grenzen in mezelf, maar ook bij mijn naaste zoeken. Zo zie ik mijn leven, een aaneenschakeling van ervaringen, met een voortdurende honger naar meer.”

“Ik wil blijven leren en voel – ondanks dat ik al veel gedaan heb – een altijd voortdurende onrust. Ik kan rationeel zijn en denk goed na over te nemen stappen, maar ik kan ook blind mijn hart volgen en dingen juist laten gebeuren. Want, angst is tijdelijk maar spijt duurt een eeuwigheid.”

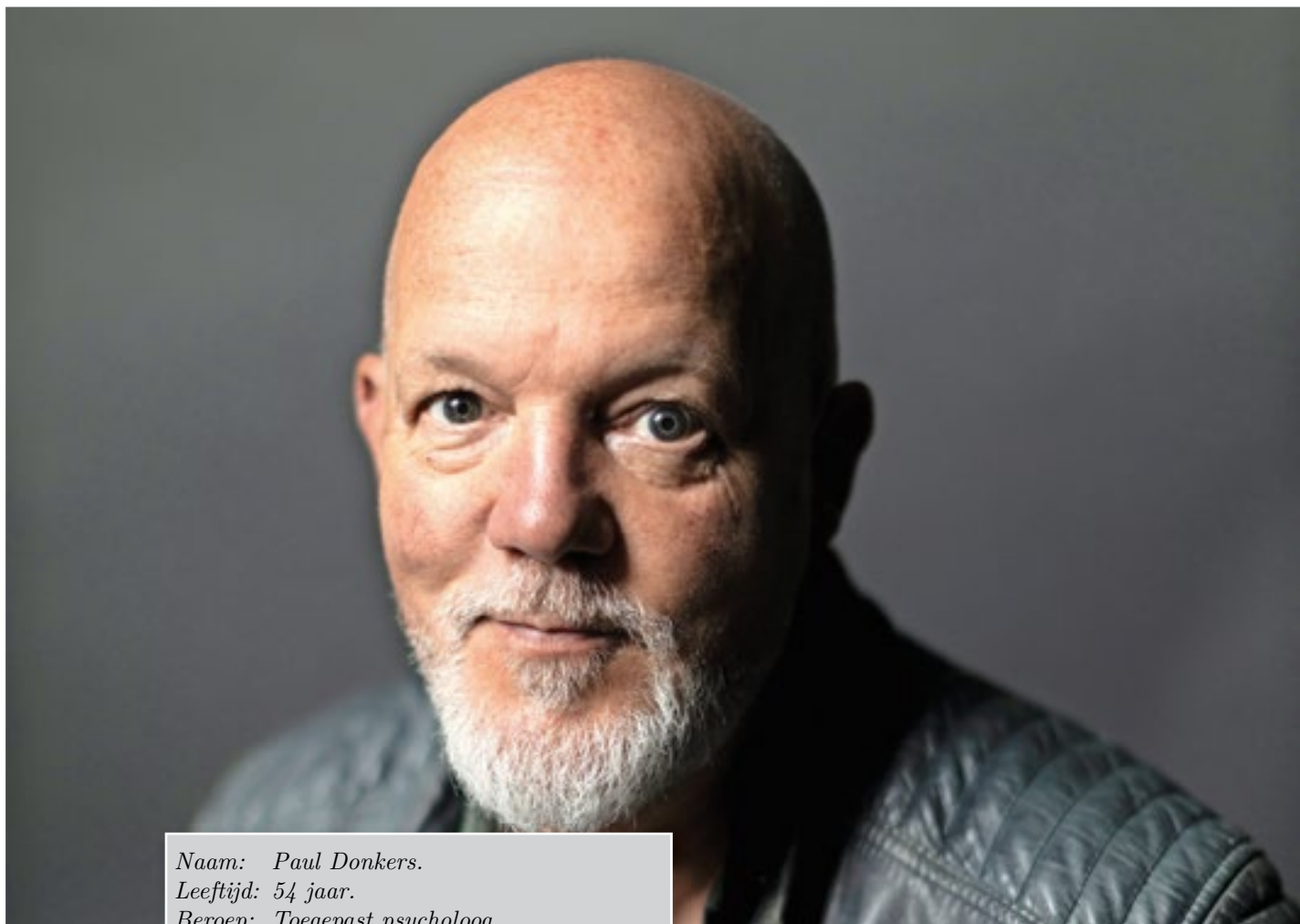
“Door al die ervaringen krijgt mijn weg meer focus op wat ik daadwerkelijk wil en wie ik daadwerkelijk ben. De Vrijmetselarij heeft altijd mijn interesse gehad en ik keek weleens op een website,

maar dacht eerst: Dat is toch niks voor mij! Ik denk dat ik in eerste instantie vooral getrokken was door de mystiek, ik wist er niets van. Ik vond het allemaal wat zweverig, maar ik dacht ook: Dat is voor geleerde mensen, hoge heren en zo, en ben ik wel waardig genoeg, ben ik wel slim genoeg?”

‘Door al die ervaringen krijgt mijn weg meer focus op wat ik daadwerkelijk wil en wie ik daadwerkelijk ben’

“Ik nam toch de stap en maakte kennis met de broeders van de vrijmetselarij.

En ik merkte al vrij snel dat ze geen onbekenden van me waren. Niet omdat we in dezelfde straat woonde of dezelfde sociale kring hadden. Maar we herkennen elkaar. Om hoe we zijn, hoe we denken, hoe we aan ons zelf willen werken. Het magische dat mannen van allerlei pluimage, van allerlei komaf, met dikke salarissen of kleine beurzen met elkaar in gesprek zijn en blijven én elkaar als gelijken erkennen. Is er iets tussen u en mij? Ja, het geheim van de vrijmetselarij! Na een zeer indrukwekkende inwijding ben ik aangekomen... Op het punt van vertrek.”

*Naam: Paul Donkers.
Leeftijd: 54 jaar.
Beroep: Toegepast psycholoog.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘Herrezen Land’, Almere.*

‘Ik had behoefte aan vrijdenkers’ – 9.

“Wat de mens binnen de huidige maatschappij in mijn zienswijze ontbeert, is iets wat essentieel is voor persoonlijke en collectieve groei. Zelfreflectie.”

“De mens, bewust en onbewust, is blind voor wie hij werkelijk is. Hij denkt zichzelf te kennen, maar ziet vaak enkel hetgeen wat hij ‘wil zien’ over zichzelf. Op sluwe wijze wordt hij beïnvloed wat het

vrije denken vertroebelt. Dialogen zijn verworpen tot monologen. De mens lijkt enkel nog te kunnen zenden, niet te kunnen ontvangen. Vastgeroest in het eigen gelijk en ego, bestaat er geen ruimte meer voor andere perspectieven. Groei, wijsheid en naastenliefde worden zo een halt toegeroepen. Dit is het gezwel dat binnen de wereld verder uitzaait. Onze

maatschappij lijkt ongeneeslijk ziek.”

‘De mens denkt zichzelf te kennen’

“Dit heeft mij doen besluiten aan te kloppen bij de poort van de Vrijmetselarij. Ik had behoefte aan vrijdenkers. Vrije geesten die openstaan voor nieuwe ideeën, inzichten en open dialogen. Mensen die het vermogen bezitten de zienswijze van anderen te omarmen en die ervoor kiezen aan het denken te worden gezet. Alles is bespreekbaar, zonder oordeel. Zelfreflectie ligt ten grondslag aan de vrijmetselarij. Enkel wanneer de mens de kracht van zelfreflectie weet te beheersen, is de maatschappij in staat haar ziekte te overwinnen. Het ongeneeslijke zal genezen. Maar enkel door middel van verlichting.”

“Mijn inwijding vond plaats in een periode van absolute donkerte. Een gezonde stress zorgde ervoor dat de prachtige reis die ik mocht aanvangen in donkerte begon. Een reis die vanaf het allereerste begin haar schoonheden hoort te tonen, maar die ik, door het ontbreken van licht, niet in volle – mentale – helderheid heb mogen aanschouwen. Broeders hebben mij een schijnsel van licht voorgehouden. Ik kon eindelijk zien waar de reis mij kon brengen en wat voor moois ik onderweg op mijn pad zou tegenkomen.”

“Mijn 1e jaar als leerling is reeds volbracht. Het was een jaar waarin gitzwarte donkerte plaatsmaakte voor innerlijke verlichting, diepgang en bewustwording. Een jaar van zelfreflectie.” ♦

Naam: Xander Gallois.

Leeftijd: 44 jaar.

Beroep: Muzikant, acteur, schrijver.

Graad: Gezel-vrijmetselaar.

Loge: ‘Scharende Broeders’, Huizen.

*Naam: Hans Glas.
Leeftijd: 72 jaar.
Beroep: Gepensioneerd.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: 'Quintessens', Den Bosch.*

‘Impulsen die van buiten kwamen’ – 10.

“Waarom ik vrijmetselaar... ‘ben geworden` is een uitdagende formulering. Deze sluit aan bij de recente ontdekking dat een mens niet denkt, maar wordt gedacht. De wil, gevoel en denken worden van buitenaf aangestuurd en niet van binnenuit. In mijn geval was het beide, die mij deden besluiten aan te kloppen.”

“Vader was vrijmetselaar. Geworden rond 1964, ik was toen 12. Hij – zoon van een Groningse hereboer – kon moeilijk gevoelens uiten en in die tijd was de vrijmetselarij nog geheimer dan tegenwoordig. Er werd bij ons niet over gesproken. Toen ik er eens naar vroeg, kreeg ik een teleurstellende reactie: ‘Kijk daar, in de boekenkast. Daar staat een voorlichtingsboekje.’ Maar mijn beide ouders leefden mij een houding voor, die

ik nu – na 9 jaar vrijmetselaar – herken en benoem als: ‘Op U komt het aan.’”

‘Die zoektocht heeft nog 14 jaar geduurd...’

“Belangstelling voor symboliek was er al eerder: Bij scouting, zoals het vlagritueel, en tijdens de middelbare schooltijd, waar ik het gymnasium volgde en de Ilias en Odyssee van Homerus in de grondtaal oud-Grieks leerde lezen. En Plato en Socrates op mijn pad vond. Nadat mijn 4 kinderen waren geboren kwam ik in contact met ouders die zich bezig hielden met Rudolf Steiner en de

Vrije school.”

“Religie/geloof en antroposofie vormden de 2 pijlers voor mijn levensbeschouwing; impulsen die van buiten kwamen. Na het overlijden van mijn vader in 2001 vroeg ik mij af: Wie is hij geweest? En wat zocht hij bij de vrijmetselarij? Dit was de interne impuls om een zoektocht naar mijn vader te beginnen. Die zoektocht heeft nog 14 jaar geduurd, voordat ik aanklopte bij de ‘Gezellen van St. Jan’ in Den Bosch. Werk, vader-zijn en maatschappelijke functies vervullen waren struikelblokken om verder te komen op mijn spirituele weg.”

“Uiteindelijk is de vrijmetselarij de derde pijler die mijn levensbeschouwing draagt. En met elkaar een driehoek vormen. Een driehoek waarvan de hoeken elkaar, en mij inspireren.” ♦

‘Steentje naast steentje...’ – 11.

“Waarom ik vrijmetselaar ben geworden? Daar ben ik pas veel later achter gekomen. Hoe het ging? Ik ben intuïtief lid geworden van een loge. Zo werd ik praktisch gezien vrijmetselaar.”

“Ik groeide op in een veilig dorp, had een gevarieerde schoolloopbaan, was zoekende op velerlei manieren. Ik wist niet wát ik zocht, maar de zoektocht

was leuk. En ik was jong en wilde carrière maken.”

“De weg, een beetje gevonden in het leven, begon ik te bouwen aan mijn doel. Steentje naast steentje, steentje op steentje. Langzaam ontstond er een bouwwerkje. Na verloop van jaren kwam er een nieuwe steen, namelijk een prachtige baan in een complexe stads-

wijk. Mijn bouwwerk werd regelmatig getoetst op stevigheid. Ik maakte het sterker en groter, maar er miste iets... De zoektocht naar goed bouw materiaal ging verder. Door de vele indrukken en ervaringen begon het kwartje te vallen. Er kwamen vragen. Waartoe ben ik hier gekomen? Wat is hier? Wie ben ik? En wie is de ander? Hoe verhouden wij ons tot elkaar? Waartoe ben ik hier? Levensvragen die mij nog eens goed naar mijn bouwwerk deden kijken. Niet zozeer uit het hoofd, maar uit het hart. Ik bukde dieper om mijn fundament van ‘mens zijn’ te kunnen zien.”

‘Ik wist niet wát ik zocht, maar de zoektocht was leuk’

“Op een zaterdagmiddag wees mijn vrouw mij op een advertentie in het plaatselijke sufferdje. ‘Open avond, Vrijmetselarij.’ Intuïtie vertelde ons dat we moesten gaan. Een half jaar later werd ik ingewijd en vrijmetselaar. Wat mij opviel was een tekst boven de deur ‘Ken Uzelve’. Dit maakt dat er soms lastige, maar fascinerende bouwwerkzaamheden uitgevoerd moeten worden. En hoe het nu staat met mijn fundering? Werk in uitvoering...”

“Hoe ik vrijmetselaar werd? Bij mijn inwijding of was het er al in mijn binnenste? Maar eerst is er de vraag: wat is eigenlijk een vrijmetselaar? Ik bukde nog eens diep... Etymologisch betekent ‘carrière, (beroep met) stapsgewijze ontwikkeling of levensloop’. Dat sluit beter aan bij de vrijmetselarij dan ik tevoren had kunnen bedenken.” ♦

Naam: Berry Hakkeling.

Leeftijd: 58 jaar.

Beroep: Onderwijsbestuurder.

Graad: Meester-vrijmetselaar.

Loge: ‘Delta’, Vlaardingen.

‘Het vrijdenken sprak mij wel aan’ – 12.

Naam: Roelant Hollander.

Leeftijd: 48 jaar.

Beroep: Ontwerper.

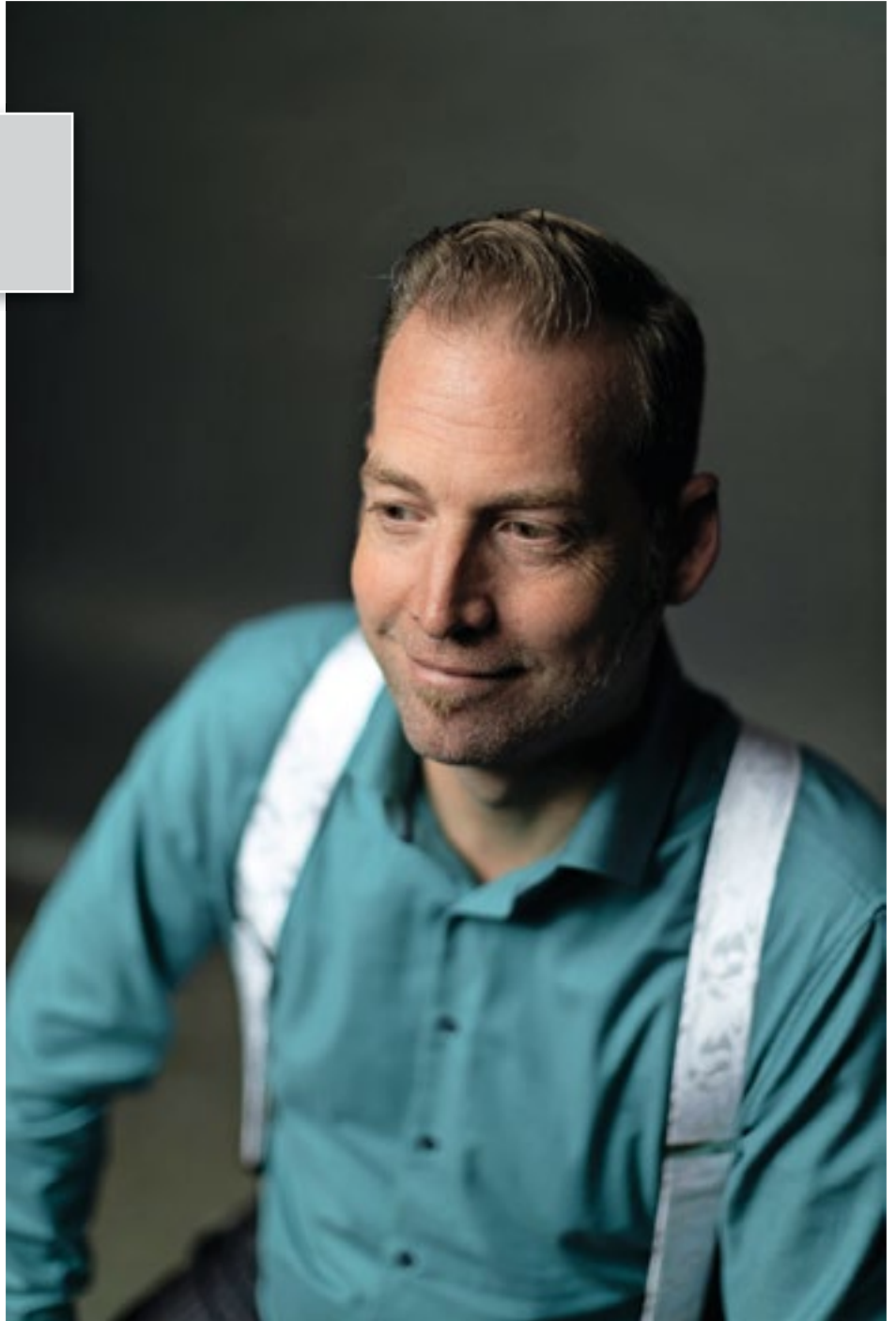
Graad: Leerling-vrijmetselaar.

Loge: ‘De Gulden Regel’, Apeldoorn.

“Na jarenlang ziek zijn en dientengevolge het einde van mijn relatie, sociale leven, carrière en leven in het buitenland, kwam ik met mijn ziel onder de arm terug naar Nederland. Wat moest ik met mijn leven gaan doen? Wie was ik eigenlijk nog? Nu had ik in het verleden verschillende individuele ‘zelfstudiemethoden’ gebruikt om mijzelf beter te leren kennen waaronder onder andere astrologie en numerologie. Die wegen boden toen onvoldoende handvatten; ik had behoefte aan gedachtewisselingen en inspiratie.”

‘Het belangrijkste: ik heb een mooier zelfbeeld gekregen’

“Mijn huidige vriendin, die lid is van een andere vrijmetselaarsorganisatie, zag hoe ik zoekende was en vertelde wat de vrijmetselarij voor haar betekende. Wat ze zei over broederschap sprak mij enorm aan. Als muzikant was ik vaak op pad met mijn muzikale ‘broeders’ en ik miste die saamhorigheid en het samenwerken enorm. Symboliek vond ik altijd al interessant, maar het uitvoeren van ritualen en ‘rollenspel’ was -zo dacht ik toen nog – helemaal niets voor mij. In mijn onwetendheid over wat de ritualistiek van de vrijmetselarij daadwerkelijk inhield, stelde ik mij kerkdienst-achtige taferelen voor. Als jongvolwassene had ik de kerkgemeenschap -die ik te dogmatisch vond – verlaten. Ik voelde mij

meer thuis bij filosofieën als Humanisme en Pantheïsme. Het vrijdenken in de vrijmetselarij, dat sprak mij wél aan.”
“Bij loge ‘De Gulden Regel’ klopte ik aan, voelde mij daar meteen thuis en melde mij direct aan. Het inwijdingsritueel was één van mijn bijzonderste levenservaringen. De vrijmetselaarswerkwijze en het arbeiden aan mijn leerlingbouwstuk heeft enorm bijgedra-

gen aan het ontdekken en herontdekken wie ik in de kern ben.”

“Ik heb daarnaast het gevoel dat mijn leven op zowel intellectueel, spiritueel als ook emotioneel vlak weer aan het groeien en opbloeien is, nadat het jarenlang energieloos en inspiratieloos is geweest. Misschien nog wel het belangrijkste: ik heb een mooier zelfbeeld gekregen.” ♦

Column

Leven als vrijmetselaar

25 jaar vrijmetselaar

Op de website van de vrijmetselarij staat: ‘De vrijmetselaar komt in de loge om beter mens te worden. Niet om beter te worden dan een ander, maar om zichzelf te verbeteren. Een mens bij wie denken, voelen en willen in harmonie zijn. [...] Tegenwoordig zouden we zeggen: “Verbeter de wereld en begin bij jezelf”’.

Aan het einde van zijn eerste jaar levert de leerling een bouwstuk op. Een voordracht waarin hij terugkijkt op zijn prille ervaringen. Ik ook, ruim 25 jaar geleden. Ik vraag me in mijn leerlingbouwstuk af of ik na een jaar al een beter mens geworden ben, maar zeg er met een knipoog bij dat ik het voor de zekerheid maar niet aan mijn vrouw heb gevraagd. Er wordt gelukkig gelachen want logebijeenkomsten kunnen heel serieus zijn.

In de eerste plaats gaat het erom aan jezelf te werken. Je beitelt aan je levende ruwe steen totdat die haaks en vlak genoeg is om in te passen in de spreekwoordelijke tempel die alle broeders samen oprichten.

Niets verbreedert meer dan samen iets voor elkaar krijgen. Met mijn roeiteam heb ik heel wat keren de roeisloepenrace van Harlingen naar Terschelling volbracht. Samen scheuren aan de riemen om de oversteek te halen met een finishtijd om trots op te zijn. Dat gaat alleen als iedereen er gelijktijdig hard aan trekt. We roeien al jaren niet meer samen, maar komen nog steeds jaarlijks bijeen. De teamgeest van weleer ebt niet weg maar blijft ons verbinden.

Maar let op: een keten is zo sterk als de zwakste schakel

Als we aan het einde van een logeavond terugkijken op een mooi uitgevoerd ritueel, bijvoorbeeld een inwijding, en een daaropvolgend smakelijk en vrolijk broedermaal met de nodige welsprekendheid, dan hebben we een gevoel van trots dat we het samen voor elkaar hebben gekregen en de nieuwe leerling een onvergetelijke avond hebben bezorgd. Iedereen heeft zijn steentje bijgedragen, een beeldspraak die voor de vrijmetselaar extra betekenis heeft. Onze loge doet ertoe. We zijn geen ‘society for mutual admiration’ maar een levensbeschouwelijk gezelschap dat het ‘Ken Uzelve’ hoog in het vaandel heeft staan.

Samen vormen de broeders een keten. Die staat voor de teamgeest van de broeders. In de loge doen ze dat symbolisch door tijdens een rituaalopvoering in een kring te gaan staan en elkaars hand vast te houden. Maar we zeggen ook dat alle vrijmetselaren een wereldwijde broederketen vormen. Die wordt bij elkaar gehouden doordat we met behulp van dezelfde symbolen en rituelen aan ons zelfwerken en elkaar

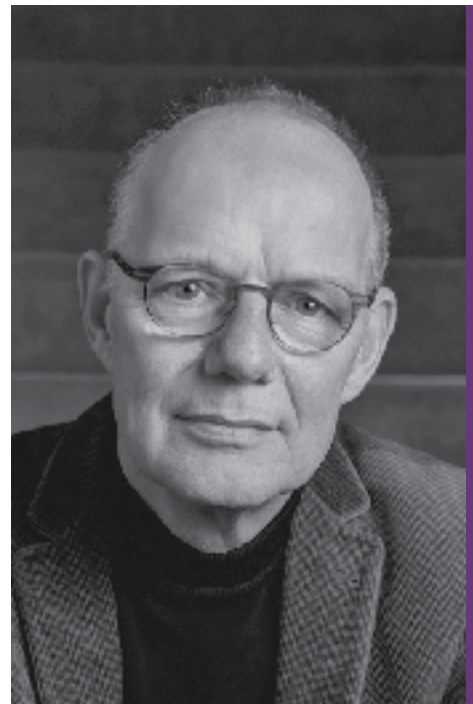
daarbij helpen. Die hulp kent vele vormen. Bijvoorbeeld dat we goed naar elkaars bouwstukken luisteren en daar constructief op reageren. Zo word je een beter mens. Samen maak je de keten sterker. Maar let op: een keten is zo sterk als de zwakste schakel. Ieder doet dus zijn stinkende best om te voorkomen dat hij de zwakste schakel is. Dat verbreedert, net als in een roeisloep.

In de eerste plaats gaat het erom aan jezelf te werken

Na 25 jaar vrijmetselarij vraag ik mijn vrouw of ik een beter mens geworden ben. Ze kijkt me veelbetekenend aan. Ze weet dat ik weet dat die vraag niet te beantwoorden is. Ze weet dat geen wetenschappelijk experiment kan worden uitgevoerd om ook maar een stapje in de richting van een antwoord te kunnen zetten. De kinderen zijn al jaren het huis uit en eigenlijk was het alleen rond hun opvoeding dat we ooit spanning hadden en ik een beter mens had moeten zijn. Ze weet dat ik ook bij andere verenigingen actief lid ben, dat het niet alleen om de loge gaat. Ze leest mijn bouwstukken, ze is oprecht geïnteresseerd in het logeleven. Ze ziet dat vrijmetselaarschap een deel van mijn identiteit is. Ze glimlacht, neemt nog een slokje wijn en zegt ernstig: “Je bent rustiger dan vroeger.” Dan lachen we, want het leven is al ernstig genoeg.

Erik van de Linde, bioloog, meester-vrijmetselaar, lid van de Orde sinds 1998, lid van loge ‘Hiram Abiff’ in Den Haag.

Erik van de Linde.

Hoe is de verhouding?

Symbolen en rituelen vervullen verschillende belangrijke functies in menselijke culturen, samenlevingen en organisaties. Symbolen en rituelen geven betekenis en symbolische expressie aan fundamentele waarden, ideeën, relaties en gebeurtenissen binnen een cultuur. Ze helpen om abstracte concepten concreet en toegankelijk te maken. Oók in de vrijmetselarij!

Tekst: Henk Hendriks – Foto: PixaBay.

Symbolen en rituelen bevorderen een gevoel van gemeenschappelijke identiteit, traditie en het behoren tot een groep. In de vrijmetselarij dragen symbolen en rituelen bij aan het vormen van en uitdrukking geven aan de broederschap. Ze binden mensen samen.

Fundamentele functie

Symbolen en rituelen bieden een manier om emoties, ervaringen en betekenissen uit te drukken die moeilijk in woorden te vatten zijn. Ze appelleren aan de emotionele beleving. Daarbij helpen ze om belangrijke transitities, veranderingen en onzekere momenten in het leven te structureren en van betekenis te voorzien. Ze creëren een gevoel van stabiliteit en controle.

In het algemeen vervullen symbolen en rituelen een fundamentele functie in het geven van betekenis, structuur en samenhang aan de menselijke ervaring binnen een culturele context.

2 stromingen

De vrijmetselarij kent 2 stromingen wat betreft symbolen, namelijk de zogeheten lichtsymboliek en de bouwsymboliek.

Eerst de bouwsymboliek. Die verwijst naar de symbolische betekenissen en associaties die worden toegekend aan elementen en werktuigen/gereedschappen uit de architectuur en de bouwwereld, binnen de vrijmetselarij.

Werkplaats

Het spirituele domein waarin de vrijmetselaarsrituelen plaatsvinden, wordt aangeduid met 'werkplaats'. Of 'tempel'. Deze is de bron voor de zoektocht naar spirituele voltooiing, waarbij de

'hoeksteen' de fundamentele beginse- len, waarden en deugden symboliseert waarop de vrijmetselarij is gebaseerd. Het bouwen van een symbolische tempel staat voor de innerlijke groei en het vervolmaken van het eigen karakter.

Overigens, de gezamenlijke arbeid aan de symbolische werkplaats/tempel bin- nen de vrijmetselarij benadrukt het idee van broederschap, onderlinge samen- werking en wederzijdse hulp.

De vrijmetselarij kent 2 stromingen wat betreft symbolen, namelijk de zogeheten lichtsymboliek en de bouwsymboliek

Gereedschappen

Werktuigen uit de architectuur en de bouwwereld, staan binnen de vrijmet- selarij voor het streven naar en werken aan persoonlijke morele en intellectuele perfectie. Dit wordt door vrijmetsela- ren 'het werken aan de ruwe steen' ge- noemd, waarbij de gereedschappen – zo- als bijvoorbeeld passer en winkelhaak, hamer en beitel, waterpas en schietlood, koevoet en troffel – indringende allego- rische betekenissen hebben, gerelateerd aan persoonlijke zelfverbetering. Het uiteindelijke doel is het verkrijgen van een 'kubieke steen', waarmee de 'Tempel van Volmaking' gebouwd kan worden. De werktuigen worden door vrijmetse- laren dus gebruikt om in hun rituelen morele, spirituele en filosofische ideeën

Hamer en beitel.

uit te drukken. De winkelhaak bijvoor- beeld, staat voor onderlinge rechtvaar- digheid en wederzijdse gelijkheid. En een uitdrukking als 'in de rechte verhou- ding staan', staat voor de juiste omgang met andere vrijmetselaren.

Kernaspect

Tenslotte, speelt de bouwsymboliek in alle rituelen van de vrijmetselaarsgra- den – leerling, gezelschap en meester – een centrale rol, waarbij ze steeds diepere betekenissen aanneemt. De bouwsym- boliek versterkt daarbij het gevoel van ritus en mores, gemeen- en broeder- schap én het individuele streven naar en werken aan persoonlijke voltooiing.

Duidelijk mag zijn, dat de bouwsymbo- liek een belangrijk kernaspect is van de vrijmetselarij, dat zowel historisch, al- legorisch als spiritueel is voor de initiële leer en mores van diezelfde vrijmetsela- rij.

En in welk licht?

Licht is een vorm van elektromagnetische straling, waarneembaar door het menselijk oog. Maar licht is méér dan een fundamenteel natuurkundig verschijnsel dat een rol speelt in het begrip van de fysieke wereld. Ook binnen de vrijmetselarij speelt licht een centrale rol.

Tekst: Henk Hendriks – Foto: PixaBay.

Voor iedereen is licht van essentieel belang. Licht maakt het mogelijk dat mensen kunnen zien. Zonder licht zou niets waargenomen kunnen worden. Het zichtvermogen is afhankelijk van de reflectie en absorptie van licht door objecten.

Naast het zien, gebruikt de mens licht tevens om andere zintuigen te stimuleren, zoals warmte en andere foto-elektrische effecten. Verder gebruiken planten licht in het proces van fotosynthese om voedsel te maken. Dit vormt overigens de bestaansbasis van veel voedselketens waarvan mens en dier afhankelijk zijn.

Positieve effecten

Licht speelt ook een belangrijke rol in het regelen van de biologische klok, die het slaap-waakritme, hormoonhuishouding en andere lichamelijke functies beïnvloedt. Blootstelling aan daglicht is verder belangrijk voor de productie van vitamine D in het lichaam en heeft positieve effecten op humeur, concentratie en algeheel welzijn.

Vitaal belang

Licht wordt overigens ook gebruikt in vele communicatie- en informatietechnologieën zoals optische vezels, lasers en LED's, die essentieel zijn voor moderne samenlevingen.

En licht speelt een cruciale rol in esthetiek, architectuur en kunst, waarmee kunstenaars werken om sfeer, diepte en emotie te creëren.

Samenvattend: licht is onweerlegbaar van vitaal belang voor mensen op fysiologisch, psychologisch en sociaal-cultureel niveau. Sterker nog, het is een absoluut fundamenteel onderdeel van het

algemeen menselijk bestaan op aarde.

Metafoor

Ook binnen de vrijmetselarij speelt licht een belangrijke symbolische en filosofische rol. Op de allereerste plaats wordt licht in de vrijmetselarij gezien als een afspiegeling van de 'Opperbouwmeester des Heelals', de Hoogste Macht, het hoogste licht of de bron van alle kennis en wijsheid, een metafoor voor kennis, wijsheid en geestelijke verlichting.

Centrale plaats

Het verkrijgen van meer licht – en dus inzicht – staat centraal in de initiatie- en rituele bijeenkomsten van de vrijmetselarij. Daarbij symboliseert deze de uiteindelijke morele en intellectuele verlichting van de mens. Vrijmetselaren streven naar het vergroten van hun morele licht of 'verlichte' staat.

Licht is méér dan een fundamenteel natuurkundig verschijnsel dat een rol speelt in het begrip van de fysieke wereld

Broederschap

Overgangen van duisternis naar licht symboliseren in de rituele bijeenkomsten van vrijmetselaren een spirituele geboorte of ontwaken in een hoger bewustzijn. Het rituele gebruik van licht binnen de loge creëert daarnaast ook nog een versterkend gevoel van eenheid,

Licht in de duisternis...

broederschap en gemeenschappelijk streven onder de leden.

Tenslotte, objecten als de Bijbel, de passer en winkelhaak, worden tijdens alle rituele bijeenkomsten van vrijmetselaren, altijd 'in het licht geplaatst' als de krachtigste symbolen binnen de vrijmetselarij.

Sleutelement

Het mag duidelijk zijn, licht heeft voor vrijmetselaren een diepgaande rituele, spirituele en symbolische betekenis die centraal staat in hun filosofie, rituelen en gemeenschapsvorming. Het is een krachtig sleutelement in hun zoektocht naar zelfverbetering en verlichting.

‘Een bron van inspiratie en kennis’ – 13.

*Naam: Moritz Kooistra.
Leeftijd: 53 jaar.
Beroep: Network Engineer.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘De Waare Broedertrouw’, Gouda.*

“Een van de voornaamste redenen waarom ik vrijmetselaar ben geworden, is de nadruk op persoonlijke ontwikkeling, maar ook de onderlinge gezelligheid sprak mij erg aan. De Goudse loge gaf mij al snel het gevoel van thuiskomen. Net als de meeste vrijmetselaren had ik aanvankelijk geen idee waar ik aan begon. Via via kende ik wel iemand die lid was en had ik hier en daar iets gelezen, maar wat het nou exact inhield was mij onduidelijk.”

‘Ethiek en moraliteit spelen een centrale rol in de methode’

“De vrijmetselarij moedigt haar leden aan om voortdurend te streven naar zelfverbetering. Door middel van symboliek en bijeenkomsten, biedt de vrijmetselarij een unieke kans voor zelfreflectie en groei. Ik ontdekte dat deze methoden mij hielpen om beter te luisteren en dieper na te denken over mijn waarden en doelen in het leven.”

“In een wereld die soms wat chaotisch en oneerlijk overkomt, biedt de vrijmetselarij een plek van structuur, saamhorigheid en wederzijds respect. Binnen de Goudse loge, maar ook bij andere loges, heb ik mannen leren kennen die dezelfde idealen delen en bereid zijn elkaar te steunen in zowel goede als moeilijke tijden.”

“Ethiek en moraliteit spelen een centra-

le rol in de methode. Het streven naar eerlijkheid, rechtvaardigheid en compassie is verweven in de fundamenten van de broederschap. Voor mij betekent dit een voortdurende inzet om een beter mens te worden en een positieve invloed uit te oefenen op mijn omgeving.”

“Tot slot biedt de vrijmetselarij een rijke historische en culturele achtergrond die mijn interesse in geschiedenis en filo-

sofie voedt. De tradities en verhalen zijn een bron van inspiratie en kennis die je blijven prikkelen.”

“Kortom, ik ben min of meer uit nieuwsgierigheid vrijmetselaar geworden en dat is één van de beste beslissingen geweest die ik in mijn leven heb gemaakt. De eeuwenoude traditie van de vrijmetselarij is een magische beleving die je iedereen gunt.” ♦

*Naam: Ruben Kruizinga. Leeftijd: 50 jaar.
Beroep: Ondernemer.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: 'Moed, Kracht, Volharding',
Winschoten.*

‘Grip op zaken achter de sluiers’ – 14.

“Voor deelname aan deze speciale VM, heb ik uiteraard eerst nagedacht, de doelgroep indachtig. Het moest van mijzelf bondig en helder. Ik kwam daarbij op 3 elementen, die voor mij de kern raken van de vrijmetselarij: methode, broederschap en zelfontwikkeling.”

“De methode van de vrijmetselarij geeft handvatten om beter over zaken na te kunnen denken; om beter grip te krijgen op zaken achter de sluiers van het leven. De methode herbergt in mijn beleving allerlei diepere lagen in zich. Overwegend kan ik zeggen dat met behulp van vrijmetselaarssymbolen, vrijmetselaarsrituelen en het systeem van de comparities, we leren behoudend te zijn, verbinding te zoeken met alles en dat onze methode reflectie en zelfreflectie entameert.”

“Broederschap komt voort uit de manier waarop we ‘arbeiden’. We zijn vaak bij elkaar binnen de intimiteit van de loge, beleven intense ritualen en leggen de meningen naast elkaar neer, waardoor we ‘rijker’ worden. Dit alles tezamen schept een enorme band tussen de broeders; ik beschouw veel broeders als zijnde familie. De broederband die ik ervaar is niet alleen in mijn eigen loge merkbaar, maar dat is ook bij andere loges goed te ervaren. Als ik 2,5 jaar geleden verhuis van Capelle aan den IJssel naar Winschoten, word ik meteen met alle warmte opgenomen in mijn nieuwe loge ‘Moed, Kracht, Volharding’. De broederketen, zo zeggen wij, omspant de gehele aardbol.”

“Het groeiende gegeven van zelfontwikkeling komt naar voren doordat de ritua-

len die wij opvoeren inwerken op ons gevoel, ze zijn namelijk niet volledig te rationaliseren en daarmee wordt ruimte gegeven voor de ontwikkeling van het gevoel. Door na te denken over de uitgangspunten die onze methode biedt, worden wij meer bewust van allerlei zaken om ons heen en niet in de laatste plaats bewust van ons innerlijk; een gegeven wat zo mooi tot uiting komt in ons adagium: ‘Ken Uzelve’.”

“Genoemde 3 elementen hangen uiteraard met elkaar samen; het zijn communicerende vaten die de vrijmetselarij voor mij zo boeiend maakt.” ❖

‘Als je een beetje goed luistert...’ – 15.

*Naam: Jaap van Leeuwen.
Leeftijd: 58 jaar.
Beroep: Boekhouder.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘Scagha’, Schagen.*

“Als profaan doelde ik door de wereld waarbij ik in de afgelopen 8 tot 10 jaar erg zoekende was. Vooral op geestelijk, spiritueel niveau. Is er ergens iets waar ik ongedwongen en vrij kon praten over allerlei onderwerpen zonder dat mij een verwijt werd gemaakt of een discussie ontstond?”

“Op mijn zoektocht kwam in aanraking met loge ‘De Verlichting’ in Hoofddorp. Ik dacht, ik woon hier al vele jaren en misschien kom ik bekenden tegen. Na een kennismaking die supergoed beviel heb ik de beslissing genomen om het dichterbij huis te zoeken. Woon zelf in Tuitjenhorn. Iets uit de richting en dat zag ik niet zitten iedere week. Na 2 bezoeken aan een loge in Alkmaar kwam ik terecht bij loge ‘Scagha’ te Schagen. In de kennismakingen – meer dan 1 – was de sfeer ongedwongen en de communicatie was heel open.”

‘Een vrije wereld waar je ook broederschap vindt die je wereld verdiepen’

“Ik heb er natuurlijk wel over nagedacht of dit wat voor mij is. Die gesprekken lieten duidelijk merken dat wat ik zocht waarschijnlijk geboden zou worden. Ik leef redelijk zonder verwachting en liet

het over mij heen komen en het is precies zoals ik hierboven omschreef.”

“Tijdens de avonden worden allerlei onderwerpen besproken in een ongedwongen sfeer en met de nodige vrijmetselaarssymbolen en gebruiken, die een toevoeging zijn op de onderwerpen, en daardoor sommige onderwerpen of opmerkingen tijdens de avond extra lading geven, waardoor je erover na gaat

denken. Dit alles zonder in discussie te gaan. Als je een beetje goed luistert valt er iedere avond wel iets te leren. Een vrije wereld waar je ook broederschap vindt die je wereld verdiepen en de moeite waard maken om iedere week naar de loge te gaan en daar te genieten.”

“Ik ben blij met mijn broederschap welke over de hele wereld te vinden is.” ♦

‘Woorden en ratio schieten tekort’ – 16.

“In de zoektocht naar broederschap en zingeving, klopte ik aan de deur van een tempel van de vrijmetselaren. Specifiek bij loge ‘Sint Lodewijk’, als de derde in getal één van de oudste broederschapen en de oudste vereniging van Gelderland. Het heeft me positief verrast hoe ik met open armen werd ontvangen. Al ging daar natuurlijk een heel proces aan vooraf. Zowel in woord als gebaar, was het een warm welkom. De inwijdingsceremonie was een bijzonder spiritueel moment, dat ik altijd in mijn hart zal koesteren.”

“Gevormd door de Augustijnen en gemeenschapszin, was ik mijn oude kerk en spiritueel thuis kwijtgeraakt. Want deze kloosterorde sterft uit. Bij het broedermaal na mijn inwijding zei ik letterlijk: Nu ben ik thuisgekomen, dit

voelt als een nieuwe familie.”

“Broeders willen altijd voor elkaar klaarstaan en iets positiefs bijdragen aan de wereld. We weten dat woorden en ratio – soms – tekort schieten. Dat rituelen en symbolen ons ook kunnen verenigen en dat we de mysteriën van het leven beter kunnen vatten.”

‘De beslotenheid van de broederschap maakt dat we kwetsbaar durven te zijn’

“‘Ken Uzelve’ is een tijdloze spreuk die zeker voor ons leerlingen belangrijk is. Daar ligt voor mij nu de focus op, me-

zelf beter doorgronden en beitelten aan de eigen steen. Het is een zegen dat de wijsheid van gezellen en meesters daarbij zeer behulpzaam is. Er ontstaan als vanzelf nieuwe vriendschappen en we maken mooie momenten met elkaar door.”

“De beslotenheid van de broederschap maakt dat we kwetsbaar durven te zijn. Daardoor ontstaan vriendschappen op een dieper niveau.”

“Elke maandagavond komen we als vrijmetselaren bij elkaar in Nijmegen. Tijdens deze loge-avonden wisselen we respectvol van gedachten doen we aan rituelen.”

“Hier laad ik mijn batterij op om de rest van de week en het leven aan te kunnen. Mijn leven heeft meer diepte, vriendschap en betekenis gekregen.” ♦

*Naam: Louis de Master.
Leeftijd: 39 jaar.
Beroep: Happiness-Creator.
Graad: Leerling-vrijmetselaar.
Loge: ‘Sint Lodewijk’, Nijmegen.*

‘Interesse in grote levensvragen’ – 17.

“Toen ik in 2010 aan de poort klopte bij loge ‘De Bouwketen’ in Groningen, zoals wij dat zeggen als iemand zich meldt als kandidaat, had ik nog maar een klein idee over waar ik mij zou gaan begeven. Een oudoom was vrijmetseelaar, zo had ik wel eens begrepen, en dit werd in ons gezin als positief mysterieus ervaren. Mijn moeder, zijn nichtje dus,

was een vrije denkster en zij had zich er wel eens in verdiept. Meer wist ik er eigenlijk ook niet van.”

“Al in mijn jeugd was ik geïnteresseerd geraakt in grote levensvragen. Waartoe zijn wij op aard?, een klassieke vraag uit de katholieke catechismus. Maar ook: Welk doel heb ik zelf eigenlijk? En: Wie of wat is God, en waarom is dat

begrip voor sommigen zo belangrijk? Vragen die in ons gezin, geïnspireerd en geplaagd door een overwegend katholieke achtergrond, vaak op de achtergrond speelden. Ik nam overigens al vroeg afscheid van de kerk als organisatie, maar de zingevingsvragen bleven.”

‘Al in mijn jeugd was ik geïnteresseerd geraakt in grote levensvragen’

“Ik beleefde een uitgebreide studententijd, waarin ik vol in het leven kwam te staan. Ik leefde er lustig op los, startte vervolgens een carrière, maar de vragen bleven. Mijn interesse bevredigde ik door het lezen van filosofische en spirituele boeken van serieuze en meer populaire aard, voerde vele gesprekken, dacht na over hetgeen het leven mij aan ervaringen bood, en bleef zoeken naar antwoorden.”

“Natuurlijk ging er ook van alles mis in mijn leven, zakelijke projecten en romantische relaties mislukten. Ik twijfelde aan de door mij ingeslagen weg en ging via coaching op zoek naar een alternatieve weg. Een latere kennismaking met een veranderkundige opleiding, waarin jijzelf als instrument voor verandering dient, bracht mij bij de gedachte dat ik mijn nieuwe weg, de zoektocht naar mijzelf, op één of andere manier moest borgen. De cirkel was rond.” ✦

Naam: Bart van der Meij.

Leeftijd: 55 jaar.

Beroep: Interim-manager.

Graad: Meester-vrijmetseelaar.

Loge: ‘Pentagram’ in Deventer.

*Naam: Marco Mulder.
Leeftijd: 36 jaar.
Beroep: Datamanagement consultant.
Graad: Leerling-vrijmetselaar.
Loge: 'West Friesland', Hoorn.*

‘Als het ware een ijkmoment’ – 18.

“Januari van dit jaar, 2024, ben ik ingewijd tot vrijmetselaar bij loge ‘West-Friesland’ in Hoorn. Het proces voorafgaande aan mijn inwijding duurde ruim een jaar. Dit is juist fijn omdat je daarom goed weet wat het je wel, en ook niet, zal brengen.”

“De initiële rede voor mij om geïnteresseerd te zijn in de vrijmetselarij was een behoefte aan verdieping op de diepere onderwerpen in het leven. Deze vind ik in mijn dagelijkse leven maar zelden. Deze verdieping heb ik als belangstellende al mogen ervaren in een warme sfeer en blijf deze tot heden vinden in onze loge.”

“Gedurende het jaar dat ik als belangstellende op de daarvoor bestemde avonden kwam, merkte ik al dat er meer was. De symboliek en de ritualistiek van

de vrijmetselarij. Nu ik afgelopen jaar ben ingewijd is ook hierin een wereld voor mij opengegaan. Voor mij heeft deze symboliek een belangrijke waarde. Door de symbolen kan ik de opgedane kennis en ervaringen eenvoudiger eigen maken en implementeren in mijn dagelijkse leven. Dit heeft mij, als recent ingewijde broeder, al veel gebracht in het leren kennen van mijzelf.”

‘Zo kan ik weer vanuit kalmte en waardering mijn nieuwe week beginnen’

“Naast deze meer fundamentele waar-

den van het vrijmetselaarschap zijn er ook eenvoudige redenen om vrijmetselaar te zijn en blijven. Elke week geeft het mij een mooi rustpunt in mijn anderszins drukke leven.”

“Het is heerlijk om naast een fulltime baan, een gezin, sporten en sociale contacten een avond te hebben om even uit de hectiek te stappen. De wekelijkse comparitie-avond is een mooi vast moment voor een stukje verdieping, vertragen en bezinning. Zo kan ik weer vanuit kalmte en waardering mijn nieuwe week beginnen.”

“Het is als het ware een ijkmoment in mijn week geworden waar ik even stilsta bij mezelf en het leven. Dat kunnen doen in het gezelschap van fijne broeders maakt het een zeer mooie bezigheid.”

Vooraf goed nadenken!

Vrijmetselaar worden en zijn? Dat is geenszins vrijblijvend. Naast rechten die een vrijmetselaar van de Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederland heeft, heeft hij namelijk ook plichten. Daarover vooraf goed nadenken, voorkomt teleurstelling.

Tekst: Henk Hendriks – Foto: PixaBay.

Een vrijmetselaar waarvan de loge aangesloten is bij de Orde van de Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden, heeft een aantal rechten en plichten. Dit zijn de belangrijkste rechten en plichten van een vrijmetselaar:

Rechten:

- Deelnemen aan comparatieavonden, rituele bijeenkomsten en vergaderingen in vrijmetselaarsloge(s) en de Orde;
- Ondersteuning krijgen van medebroeders, loge(s) en Orde;
- Toegang krijgen tot specifieke vrijmetselaarsliteratuur en -kennis;
- Bescherming en discretie vanuit loge(s) en Orde.

Plichten:

- Trouw zijn aan de beginselen en waarden van de vrijmetselarij;
- Trouw zijn aan de gelofte aan loge en Orde;
- Bijdragen aan een goede werking van de loge;
- Respect tonen voor de medebroeders en de rituelen;
- De financiële verplichtingen aan de loge nakomen;
- Geheimhouding wat betreft de geheimen van de ritualistiek;
- Hulp bieden aan medebroeders in nood;
- Bijdragen aan liefdadige doelstellingen van de Orde of in de samenleving.

Voortdurende inzet

De precieze rechten en plichten kunnen per vrijmetselaarsloge verschillen. Ook per loges van een ander land. Belangrijkste is dat een vrijmetselaar zich voortdurend inzet voor de idealen van

de loge(s) en de Orde, de broederschap en de gemeenschap, ongeacht de hierna volgende volgorde:

- Niet vrijblijvend

Wie denkt dat het lidmaatschap van de vrijmetselarij vrijblijvend is, die slaat de plank zeer duidelijk mis. Er komen namelijk zeker verplichtingen en verantwoordelijkheden kijken bij het worden en zijn van een vrijmetselaar.

- Trouw aan de principes en waarden van de loge

Vrijmetselaren moeten zich committeren aan wezenlijke idealen als broederschap, persoonlijk zelfverbetering en wederzijds respect.

- Actieve deelname

Van vrijmetselaren wordt verwacht dat ze regelmatig de loge bezoeken, deelnemen aan de rituele bijeenkomsten en bijdragen aan de werkzaamheden.

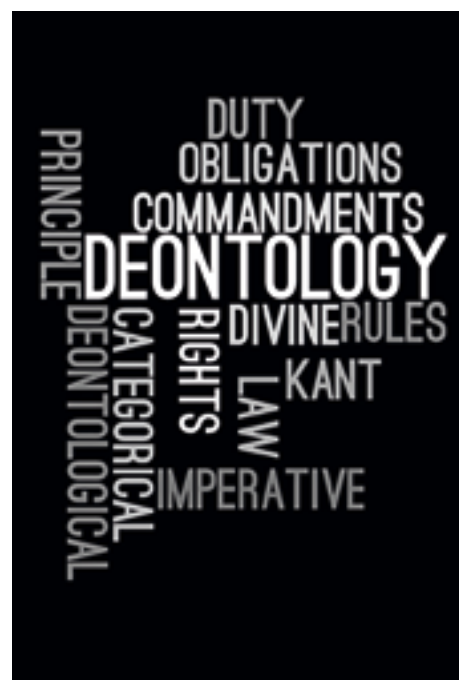
- Financiële bijdrage

Elke vrijmetselaar dient zijn contributie en andere financiële verplichtingen aan de loge en/of Orde na te komen.

- Geheimhouding

Vrijmetselaren spreken nooit in het openbaar over hun rituele bijeenkomsten. En dat heeft een simpele reden, namelijk om de persoonlijke beleving van wie vrijmetselaar wil worden zo authentiek te laten zijn.

Verder worden zaken die door vrijmetselaren in de loge worden besproken, niet in het publiek herhaald. Dit wordt in de vrijmetselarij 'de getande rand' genoemd.

Rechten en plichten.

- Onderlinge steun

Hét kenmerk van de vrijmetselarij is de broederschap. Vrijmetselaren moeten elkaar helpen en bijstaan, zowel materieel als immaterieel. En overall, want de broederschap van vrijmetselaren 'omspant de wereld' en is dus universeel.

- Gedragscode

Binnen de vrijmetselarij, vrijmetselaarsloges en de Orde bestaan gedragsnormen en gedragsregels – zeg maar: mores – waaraan vrijmetselaren zich moeten houden.

Betrokkenheid en toewijding

Vrijmetselaar worden en zijn vragen een levenslange betrokkenheid en toewijding. Vrijmetselarij is een levensstijl, geen vrijblijvend lidmaatschap. Alleen wie de verplichtingen op zich wil nemen, kan volwaardig deel uitmaken van deze broederschap. ♦

Column

De geblokte vloer

Op de wip

U kent ze wel, die TV-reclames van bureau De B.... Ze geven leiderschapstrainingen. Wij zien een vrouw in een bos die daar tot rust komt (Kennelijk na zo'n leiderschapstraining). Vreemd, want leiderschap geeft geen rust, maar onrust. Stress. En de beste leiders, zijn vaak degenen die daar het minste last van hebben. Die dringende zaken op zijn beloop kunnen laten en toch rustig slapen. Stress is niet erg, sommigen raken er van in paniek, sommigen kunnen niet zonder. Maar je moet het wel regelmatig kwijt zien te raken. Een rondje hardlopen aan het eind van de avond helpt. Je adrenalinespiegel is na een dag van meerdere bijna-pieken stevig opgelopen en met sporten gebruik je dat spul en raak je een deel van je opgefoktheid weer kwijt. Dat geeft rust....

Maar het neemt de oorzaken van je dagelijks terugkerende spanning niet weg. Hoe zou dat ook kunnen? Het is de dynamiek van je werk of je leven en die dynamiek hoort bij je. Dat gaan we veranderen noch verminderen. Wat dan? We gaan het compenseren. Dat is in de praktijk wellicht de beste oplossing. We zetten ons leven vol dynamiek en stress op één kant van de wip en gaan op zoek naar tegenwicht. Spel na spanning, een speeltuin voor de geest.

Dat leidde tot mentale bloedarmoede

35 jaar geleden werkte ik aan politiebureau Warmoesstraat in Amsterdam. Het was in de slechtste tijd, de heroïne en cocaïne maakten de vele verslaafden kapot. Er werd nog geen methadon verstrekt en de van huis uit goedwillende junks werden levensgevaarlijk. We knokten iedere dag. Er werd vrijwel wekelijks geschoten door allerlei criminelen, vermeerderd met een hoofdkwartier van de Hell's Angels. Een vergeten gekkenhuis dat zich zonder meer kon meten met de Hillstreet Blues.

Dat gaf stress en ik vond het heerlijk.

Ik had er op gesolliciteerd en heb er 12 jaar met groot genoegen gewerkt. Maar het ging ook over niets anders dan geweld, drugsgeweld, leed en hektiek. Knokken, hulp verlenen en weer doorgaan. Ik kwam aan niets anders meer toe. Dat leidde tot mentale bloedarmoede. Die kant van de wip stroomde vol. Mijn collega's waren geweldig. Het gevaar van het werk, wederzijdse afhankelijkheid en vertrouwen, het bouwde een ijzersterke kameraadschap. Maar de diepte werd vermeden. Het ging over het werk als we eens praatten. Over onze gezinnen wellicht maar dat werd al vermeden. Over maatschappelijke kwesties spraken we niet. Ethiek als onderliggende basis van ons actieve, vaak repressieve politiebeleid was nauwelijks bespreekbaar. Waarom doen we de dingen die we doen. Wat drijft hén, en wat drijft ons. Als we dagelijks

zien dat goed en fout elkaar niet begrenzen maar overlappen, hoe gaan we daar mee om?

Hoe gaan we met het leven zelf om... Zijn wij de goeden of zijn we ons eigen kwaad? De zin van het leven? We dachten er wel over na maar bespraken het niet met elkaar – zo diep gaat kameraadschap ook weer niet.

Spel na spanning, een speeltuin voor de geest

Ik heb voor mezelf een tegenwicht gezocht en gevonden bij een beweging op afstand van mijn werk. Een vereniging waarvan ik leerde dat ze me niet zullen vertellen hoe ik moet leven. Een beweging vrij van religie en politiek. Waar religieuzen en niet-religieuzen, politieke- en a-politieke dieren, links, rechts, hoog of minder hoog opgeleid, samen kunnen komen op een veilige plaats. Om niet over richting maar over ethiek te praten. In vertrouwelijkheid. Waar je kennis – of meningen – naast elkaar legt, niet tegenover elkaar. Waar je geen gelijk kunt hebben maar wel nieuwe invalshoeken kunt vinden. Waar de geest tot rust komt, zonder een deel van zichzelf in te leveren. Tegenwicht, compensatie voor wat je in de wereld nog lang niet los wilt laten.

Dat geeft ruimte... ✦

Fred Kruijer, gepensioneerd, 67 jaar, meester-vrijmetselaar, lid van de Orde sinds 1999, lid van loge 'Jacob van Campen' in Amersfoort.

Fred Kruijer.

‘Echte interesse in wie je bent’ – 19.

“Mijn Schotse oom Duncan Niven is al decennia lang vrijmetselaar en over de jaren heen vertelde hij wel eens iets hierover. Zeer waarschijnlijk heb ik toen niet de essentie begrepen of meegekregen van het concept ‘Ken Uzelve’. Fast forward, een kleine 15 jaar geleden sprak ik met een vriend uit Oegstgeest over wat bestuurlijke zaken en meldde

hij terloops dat hij vrijmetselaar was. Dat gecombineerd met hetgeen Duncan mij heeft verteld leidde tot enig doorvragen over wat de vrijmetselarij zoal inhoudt. Het toeval wilde dat er een week later een informatieavond was bij loge ‘La Vertu’ te Leiden en mijn vriend nodigde mij uit om mee te komen. En zo geschiedde.”

“Ik heb vaak gehoord dat aanstaande broeders een dergelijke informatieavond ervaren als een warm bad, en dat was het. Geen praatjes over carrière, maatschappelijke status of bezittingen. Waarachtige, èchte interesse in wie je bent, wat je bezighoudt en over zingeving, zonder zweverigheid. Vervolgens heb ik me ingelezen – niet via YouTube – en me aangemeld voor het lidmaatschap. Na de nodige gesprekken, die enige tijd in beslag namen, werd ik in 2011 ingewijd als leerling vrijmetselaar.”

‘Wekelijkse bijeenkomsten met vele mogelijkheden tot reflectie en zelfreflectie’

“De loge-avonden zijn absolute rustpunten in een redelijk druk leven. Zeker toen ik het persoonlijk en zakelijk erg zwaar had, boden de wekelijkse bijeenkomsten mij vele mogelijkheden tot reflectie en zelfreflectie. Bij ‘La Vertu’ heb ik een paar ceremoniële functies vervuld en als voorzitter van de stichting die het gebouw op de Steenschuur exploiteerde een grote renovatie laten uitvoeren.”

“De liefde bracht mij van Oegstgeest naar Hilversum en na het bezoeken van de 3 loges alhier, besloot ik mij bij loge ‘Wolfgang Amadeus Mozart’ aan te sluiten. En dat was een voltreffer. Elke dinsdag een goede opkomst en uitmuntende verhalen, bouwstukken genoemd, van de broeders. Google het gedicht van Peter Dale Wimbrow met als titel ‘The Man In The Glass’; voor mij de essentie van de vrijmetselarij.” ♦

*Naam: Arjen Pels Rijcken.
Leeftijd: 65 jaar.
Beroep; Cultureel ondernemer.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘W. A. Mozart’, Hilversum.*

‘Kort gezegd dus: verdieping’ – 20.

Naam: Ruud Piera.
Leeftijd: 58 jaar.
Beroep: Directeur Gehandicaptenzorg.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘Spectrum’, Amersfoort.

“Op die vraag is een kort en een lang antwoord mogelijk. Het korte antwoord is: verdieping. Het lange antwoord is niet alleen minder cryptisch, het is ook meer aansprekend denk ik zo. In een fase van mijn leven waarin ik voor mijn gevoel grote verantwoordelijkheden aanging – trouwen, vaderschap, nieuwe banen – was ik op zoek naar een plaats om af en toe even tot rust te kunnen komen. In die tijd was ik nogal ongericht maar vol energie bezig de wereld een stukje beter te maken, of liever gezegd VEEL beter, althans dat was de ambitie.”

‘Ken jezelf, wees je medemensen tot steun en blijf streven naar dat hogere doel’

“Ik ben me gaan oriënteren bij serviceclubs, bij religieuze stromingen en filosofische gezelschappen. Wat me daar opviel was dat veel werd geredeneerd vanuit overtuigingen. Ik kwam toevallig op de website van mijn loge waarop ik verhalen las over de gesprekken die men daar voerde. De combinatie van het onderzoeken van elkaars meningen aan de hand van vraaggesprekken en het bieden van gelegenheid tot rust en het even stilstaan in de vorm van muziek, symboliek en rituelen sprak mij aan. Ook het

feit dat de vrijmetselarij een inwijdingsgenootschap is leek mij bijzonder, het zou een veilige plek moeten zijn.”

“Het streven om een betere versie van mijzelf te worden om zo de wereld een beetje mooier te maken is een opdracht aan mijzelf, ik ben verder aan niemand verantwoording verschuldigd. Op mij komt het aan. Concreet luidt die opdracht: Ken jezelf, wees je medemensen

tot steun en blijf streven naar dat hogere doel, die betere mens.”

“De vrijmetselarij biedt daarbij een omgeving om mij bij mijn opdracht te inspireren door met anderen te delen hoe zij hun opdracht trachten te vervullen en de plek te bieden waar je even tot rust kunt komen en nieuwe energie op kunt doen. Kort gezegd dus: verdieping!” ♦

*Naam: Peter Ruiter.
Leeftijd: 59 jaar.
Beroep: Group Risk & Safety Manager.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: 'Sint Lodewijk', Nijmegen.*

‘Deze weg is echt niet gemakkelijk’ – 21.

“De vraag is voor mij persoonlijk: Waarom ben ik niet eerder vrijmetselaar geworden? Wat een verrijking heeft het toetreden tot de Orde der vrijmetselaren mij gebracht. Je kunt alleen spijt hebben van datgene wat je niet gedaan hebt, in dit geval het veel eerder op zoek gaan naar de vrijmetselarij. Maar waar komt die drive vandaan?”

“Ergens in mijn jeugd heb ik wat deuken opgelopen en ben ik na de pubertijd dit gaan compenseren met machogedrag. Dat leidde tot negatieve feedback vanuit de omgeving en dat was niet wie ik wilde zijn. Er volgde jaren van persoonlijke ontwikkeling en coaching om beter mens te worden. Zo rond mijn 55e jaar begon ik te voelen dat ik aan een eigen plafond was terechtgekomen in mijn persoonlijke ontwikkeling. Nog

meer training en coaching zouden mij niet een mooier mens maken.”

‘Met andere woorden, ik ben steeds meer naar mijzelf gaan kijken’

“Via 2 vrienden kwam ik in contact met de vrijmetselarij en vond ik wat ik nodig had. Door het doorleven van de ritualen en de bouwstukken van medebroeders kom je tot de conclusie: ‘Op u komt het aan!’ Met andere woorden, ben ik steeds meer naar mijzelf gaan kijken. Wie ben ik eigenlijk en waar komt mijn gedrag vandaan? Wat zijn de onderliggende be-

wegredekenen en wat zie ik terug uit de reactie van mijn omgeving?”

“Deze weg is echt niet gemakkelijk, want hoe comfortabel kan het voelen om vooral naar een ander te wijzen? Tja maar door die ene vinger, wijzen er nog altijd 3 op jezelf. Dus ‘Ken Uzelve’ en ga eerst daar ten rade. In de afgelopen 3 jaar heeft dit ook regelmatig een gevoel van dis-comfort gegeven en dan spijtig erkennen dat ik geen aandacht had voor de mening van een ander. Door de ontwikkeling die ik heb doorgemaakt, gaan er deuren open die eerst gesloten waren en wat kan ik daarvan genieten!” ♦

‘Persoonlijk vond ik ‘t verrijkend’ – 22.

“Van kinds af aan was ik al geïnteresseerd in spiritualiteit en religie, vandaar dat ik tijdens mijn kindertijd als immigrant in Zuid-Afrika, al lid was van een ‘kinderkrans’. Samen liedjes zingen en een stukje uit de Bijbel lezen heb ik als warm en verbindend ervaren. Echter na mijn scheiding in 2003 en de totale afwezigheid van de kerk in dit verwerkingsproces besloot ik geen energie meer hierin te steken. Wel bleef ik zoeken naar meer zingeving in mijn leven en hield ik mij bezig met de vraag: Waar dient dit allemaal toe?”

“Door het lezen van ‘Het verloren symbool’ van Dan Brown raakte ik meer geïnteresseerd in de vrijmetselarij, en alhoewel dat boek grotendeels fictie is was mijn interesse gewekt. Meer over de vrijmetselarij lezen en gesprekken met

andere vrijmetselaren in open bijeenkomsten heb ik als interessant en verhelderend ervaren. De opmerking dat de vrijmetselarij geen geheime organisatie, maar wel een organisatie met geheimen is vond ik interessant, spannend en ook uitnodigend om meer van te willen weten. Persoonlijk vond ik het verrijkend dat vrijmetselaren werken aan zichzelf en, alhoewel ik open ben over mijn vrijmetselaar-zijn, hoeven wij niemand te overtuigen of ‘binnen te halen.’”

‘Waar dient dit allemaal toe?’

“Dat het om een masculiene sociëteit

ging heb ik nooit als probleem ervaren. Zeker in mijn werkzame leven heb ik gemerkt dat als er dames in het gezelschap zijn, de mannen zich anders gaan gedragen. Het filosoferen en van gedachten wisselen met andere heren geeft mij inzicht en ik durf mij dan ook meer kwetsbaar op te stellen hetgeen de kwaliteit van onze onderlinge gesprekken wederzijds positief beïnvloedt.”

“In 2010 besluit ik om aan te kloppen bij de loge in Amersfoort.”

“Na het bouwen van ons huis in Amsterdam zijn wij verhuisd en ben ik ook overgegaan naar de Amsterdamse loges. Hierbij is ‘The Amsterdam Lodge’ een Nederlandse Loge met Engels als voertaal waardoor wij 21 nationaliteiten in ons hoofdstedelijk logegebouw mogen verwelkomen.”

*Naam: Sjoerd Veltman.
Leeftijd: 61 jaar.
Beroep: Projectleider.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘Amsterdam Lodge’, Amsterdam.*

‘Ik wist het: dít is wat ik zocht!’ – 23.

“Ongeveer vanaf mijn 40e jaar begon het gebrek aan diepgang in mijn leven aan mij te knagen. Met de aardse zaken en bijbehorende geneugten was ik ruimschoots bekend maar ik vond het steeds meer oppervlakkig; meer van hetzelfde.”
“Voorzichtig ben ik toen op zoek gegaan; een training in persoonlijke ontwikkeling en mindfulness volgden. Hoe-

wel er zeker waardevolle elementen in zaten, voelde ik me er niet thuis. Ik kreeg kriebels van het in mijn ogen soms aanwezige sektarische element en de groepsidentiteit. Mijn vooroordelen waren sterk ontwikkeld.”

“Ruim 10 jaar geleden bezocht ik een culturele markt en daar stond ook een kraampje van de vrijmetselarij. Ik had

de term wel eens gehoord maar verder geen idee wat het inhield. Ik nam daar toch maar een boekje van de vrijmetselarij mee en las de basisbeginselen: broederschap, gelijkwaardigheid, vertrouwen, verbinding, respect en, niet onbelangrijk, vrij van dogma’s. Zonder dat ik het zelf eerder zo benoemd had sprak mij dit enorm aan. Ik las verder dat je als vrijmetselaar in vrijheid zoekt naar antwoorden op levensvragen; je eigen levensvragen! En ik wist het: dít is wat ik zocht!”

**‘Broederschap,
gelijkwaardigheid, vertrouwen,
verbinding, respect en,
niet onbelangrijk, vrij van
dogma’s’**

“Over de methode kon ik niets vinden maar ik had er vertrouwen in dat ik hier wel achter zou komen door me simpelweg aan te melden. Immers de vrijmetselarij bestond al ruim 300 jaar dus had zich in dat opzicht wel bewezen. De aanmelding bleek meer dan een formaliteit. Diverse gesprekken volgden. En achteraf begrijp ik dit wel. Om teleurstelling bij de aanmelder maar ook bij de leden van de loge waarin je wordt opgenomen te voorkomen, is het belangrijk dat je doordrongen bent van het doel, je eigen geestelijke doel. En dat je bereid bent hierin te investeren want op jezelf komt het aan. Vrijmetselarij is niet een wekelijkse clubavond, maar een manier van in het leven staan.” ♦

*Naam: Jos van Workum.
Leeftijd: 67 jaar.
Beroep: Financieel adviseur.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘Thorhem’, Utrechtse Heuvelrug.*

‘Ik leer antwoorden te vinden’ – 24.

*Naam: Ale Ypma.
Leeftijd: 67 jaar.
Beroep: Trouwambtenaar.
Graad: Meester-vrijmetselaar.
Loge: ‘Deugd en IJver’, Harlingen.*

“Geloof je dat de leer alhier geleerd de enige en waarachtige weg der zaligheid is?” Toen mij deze vraag bijna vijftig jaar geleden werd voorgelegd, kon ik daarop maar één antwoord geven: Nee! De kerk was voor mij daarna passé.”

‘Ontwikkelen is geen solitair proces’

“Het was tevens het begin van een lange zoektocht naar zingeving in mijn leven. Een route vol slingerende paden waarop ik verwachtte dat het mij zou helpen antwoorden te vinden op de vele vragen die ik had. Veel zelfstudie over religie en zingeving brachten mij uiteindelijk ruim 20 jaar later in contact met een vrijmetselaar. Wat voor mij begon met het gezegde over ‘De klok en de klepel’, ontwikkelde zich al vrij spoedig in nieuwsgierigheid en uiteindelijk het verlangen.” “Uit de gesprekken leerde ik tot mijn verwondering over het ontbreken van dogma’s, voorgekauwde waarheden en veronderstellingen. Ik leerde antwoorden te vinden, die voor een belangrijk deel uit mijzelf kwamen. Ik las dat er niet één weg en waarheid was en ik bemerkte dat ook een belangrijk deel van de antwoorden die ik meende te zoeken, verborgen lagen in het pad van de leerling, als onderzoeker, als vrager en als luisteraar.” “Na een periode van 2 decennia, waarin

ik me als ‘spiritueel dakloos’ omschreef was ik op een plek aangeland die me een methode bood om mijn zoektocht te kunnen vervolgen. De vrijmetselarij bood me het gereedschap om aan mezelf te kunnen bouwen. De enige handleiding die ik erbij kreeg was ikzelf. Ontwikkelen is geen solitair proces. Dat kan alleen in samenwerking met anderen die net als ik ook zoekend zijn. Mijn

zoektocht over belangrijke vragen in het leven, heeft een inmiddels, onmisbaar pad opgeleverd. De wekelijkse gedachteswisseling met mijn broeders geven me rust en nieuwe inzichten die ik als mijn persoonlijke groei beschouw. Daarbij levert het een diepe verbondenheid op met hen die, zoals ik, op zoek zijn naar antwoorden, in broederschap en broederliefde.”

Oók vrijmetselaar worden?

Wie na het lezen van deze speciale VM-uitgave méér wil weten van de vrijmetselarij in Nederland, die kan altijd contact zoeken. Ook wie vrijmetselaar wil worden, kan aankloppen. De deuren van de loges in Nederland gaan altijd open voor wie serieus in gesprek wil over het óók worden van vrijmetselaar, van medebroeder.

Tekst: Henk Hendriks – Foto: PixaBay.

De Orde van Vrijmetselaren onder het Grootoosten der Nederlanden is al sinds 1756 het gezicht van de erkende reguliere vrijmetselarij in Nederland. Het lidmaatschap staat open voor iedere man van 18 jaar en ouder, ongeacht geloof, ras of geardeheid.

In Gouda, Leiden en Alkmaar bestaan sinds 2015 ook vrijmetselaarsloges alleen voor vrouwen. Initiatieven voor nieuwe vrouwenloges zijn er in Alkmaar, Curaçao en Suriname. Vrouwen kunnen ook lid worden van de Orde van Weefsters, 'Vita Feminea Textura', waarmee banden bestaan. Dat geldt ook voor de Internationale Orde der Gemengde Vrijmetselarij, 'Le Droit Humain'.

Aanmelden

Wie overweegt lid te worden van de vrijmetselarij, kan altijd contact opnemen met een loge in de buurt. Ga naar de website vrijmetselarij.nl en klik op het kopje 'Loges' en selecteer 'Loge-zoeker' voor de lijst van de 151 loges aangesloten bij de Orde van Vrijmetselaren in Nederland. Na het invullen van de gewenste locatie, verschijnen de namen van de loges die daar gevestigd zijn, inclusief de contactgegevens.

Nog makkelijker is het om zich aan te melden via het invulformulier op de website vrijmetselarij.nl. Klik op het kopje 'Contact' en de rest wijst zich vanzelf.

Overigens, de vrijmetselarij kent geen proeftijd. Wél bieden veel loges naast hun regelmatige voorlichtingsbijeenkomsten aan serieuze belangstellenden vaak ook de gelegenheid tot een nadere oriëntatie. Overigens, na de inwijding tot leerling-vrijmetselaar is de gewezen

kandidaat pas een volwaardig lid van de loge.

Proces

Het proces van aanmelding begint met een 3-tal gesprekken met leden van die loge, waarbij over en weer wordt gekeken of 'het klikt'. Die zorgvuldigheid is nodig om wederzijds misverstanden te voorkomen; de loge is geen plaats om zaken te doen of om te netwerken. Het is een plaats van verdieping van inzichten. Of, zoals leden onderling wel eens zeggen tegen elkaar: "Ik heb mensen ontmoet in de loge die ik anders nooit zou ontmoeten en ik heb het over onderwerpen gehad die ik met mijn beste vrienden niet eens zou bespreken."

Vrijmetselaar worden? Op zoek naar nieuwe antwoorden op oude vragen? Naar zingeving, verdieping en betekenis in het leven? Een methode om uzelf te verbeteren en de ander te helpen? Dan is de vrijmetselarij wellicht iets voor u. Kom eens langs!

Kostenaspect

Een niet onbelangrijk geheel, zijn de kosten van het lidmaatschap. Los van entreegeld, variëren die per loge van zo'n 250,00 tot gemiddeld 500,00 euro per jaar. Verder zijn er de kosten van de aanschaf van een passend donker kos-

Passer en winkelhaak.

tuum of een rokkostuum voor de rituele bijeenkomsten.

Ook wordt aan het slot van iedere bijeenkomst de leden een bedelnap voorgedragen voor charitatieve doeleinden. Ten slotte wordt nog een bijdrage gevraagd voor het deelnemen aan het broedermaal dat aansluitend op elke rituele bijeenkomst wordt gehouden en is een per loge wisselende bijdrage daarvoor verschuldigd.

Vrijmetselaar worden?

Aanmelden? Zie de adresgegevens:

**Orde van Vrijmetselaren,
Javastraat 2b, 2585 AM
Den Haag. Telefoon: (070)
346.00.46. E-mail: orde@vrijmetselarij.nl**

**VRIJMETSELAARSWINKEL IS DE BENELUX SPECIALIST IN PRODUCTEN VOOR DE VRIJMETSELARIJ.
REGALIA ACCESSOIRES LOGE ARTIKELEN EN MAATWERK.**

VRIJMETSELAARS
W I N K E L

Vrijwel al onze producten zijn op voorraad en kunnen binnen enkele dagen geleverd worden. Door persoonlijke ervaring kunnen wij u een breed assortiment producten aanbieden.

**VOOR VRIJMETSELAREN, DOOR VRIJMETSELAREN. SINDS 6019.
WWW.VRIJMETSELAARSWINKEL.NL**

VRIJMETSELARIJ
MUSEUM

Eeuwenoud erfgoed,
eeuwige inspiratie

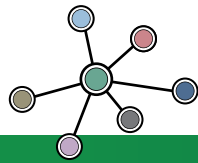
Open voor iedereen,
woensdag t/m zondag

VERZUIMBEGELEIDING VOOR HET MKB

COMPLETE ONTZORGING MET PRAKTIJKGERICHTE ADVISEURS

Anders Verzuimmanagement
Adviseurs die u écht helpen!

Anders Verzuimmanagement | Laan der Verenigde Naties 60 | 3314 DA Dordrecht
T: 085 - 210 4775 | E: info@andersverzuim.nl

www.andersverzuim.nl

Clemens Hondtong
Masonic Antiques & Collectables
In- en verkoop Sinds 1996

☎ 06-53887063

✉ c.hondtong@outlook.com

🏠 www.hondtong.nl

📍 Kuipersdijk 346, Enschede